SAMARANGSCH ADVERTENTIE-BLAD.

A°. 1861. Vrijdag 13 December. N°. 50.

PRIJS per **JAAR** voor *Samarang*. . . . *f* 12.—
" " " buiten *Samarang*. . . . " 14.—
Na **TWEE** *ure zullen er geene Advertentien meer aangenomen worden.*

Dit **ADVERTENTIE-BLAD** wordt iederen **VRIJDAG** uitgegeven.

De prijs der Advertentiën, is van **een** tot **tien** woorden **een gulden**; verder voor iedere **vijf** woorden **vijftig cents** behalve het zegelregt voor den Lande.

BIJ DIT BLAD BEHOORT EEN BIJVOEGSEL.

BERIGT.

Zoo als wij dit reeds bij vorige jaargangen beloofd hebben te zullen doen, en wezenlijk gedaan hebben, zijn wij ook in den bijna afgeloopen jaargang niet achterlijk gebleven op den weg van vooruitgang en ontwikkeling. In denzelfden bezadigden en ernstigen geest zullen wij met ons blad steeds blijven voortgaan; en ofschoon onze postregeling, vooral voor *Samarang* eene spoedige relatie, en, meer dan ééne verzending 's weeks onmogelijk maakt en bovendien het tarief voor de telegraphen voor alle correspondentie eener courant-redactie, (ten faveure waarvan overal elders eene reductie, als voor journaal-correspondentiën, wordt toegestaan), zoo hoog is, dat het bijna gelijk gesteld kan worden met eene uitsluiting van dit middel van bespoedigde mededeelingen, hebben wij toch, kosten noch moeite gespaard, om onze abonnenten op de meest spoedige wijze bekend te stellen met de belangrijkste nieuwstijdingen.

Evenmin hebben wij kosten noch moeite ontzien, om eene groote uitbreiding te geven in het behandelen van belangrijke zaken bij hoofdartikelen. De eigenlijke staatkunde, zoowel die van Europa, als onze regerings-politiek behooren niet tot het terrein dat wij exploiteren willen of te ontginnen hebben; onze inwendige Staathuishoudkunde, Nijverheid, Landbouw en wat alles met het inwendig wezen en welzijn onzer kolonie in verband staat, zal ons stof opleveren voor belangrijke artikelen.

Ofschoon onze uitgaven, buiten alle verhouding vermeerderd zijn, willen wij vooreerst den abonnementsprijs, niet verhoogen. Wij zullen als vroeger, onze oude abonné's beschouwen als hun abonnement stilzwijgend te verlengen, ten zij eene terugzending der te onvangen twee eerste Nummers van 1862, onder kruisband, (gefrankeerd met 2 centen per Courant), ons mogt doen blijken dat zij hun abonnement gestaakt wenschten te zien.

Wij houden ons aanbevolen voor nieuwe deelneming, waarvan men gelieve te doen blijken, door invulling van het abonnements-billet, (dat wij ook met eenige over-exemplaren verspreiden,) en het ons gefrankeerd terugzenden van hetzelve, waarvoor slechts 1 cent te betalen is.

Onze geachte abonné's in de binnenlanden waarvan wij de belangens zoo zeer voorstaan, gelieven de extra-exemplaren met abonnements-billetten, welwillend, op doelmatige wijze te verdeelen.

Steeds zullen wij trachten alle goede belangen voor te staan, en zelfs dáár waar anders moed toe zoude behooren onbewimpeld voor zijne gedachten uit te komen, wanneer die in strijd waren met opgedrongen of vastgehouden beginselen van wien dit ook zijn moge, zullen wij niet aarzelen, gebreken aan te toonen en wenken tot middelen van verbetering te geven, zoo als wij dit dan reeds gedaan hebben, ook in onze laatste hoofdartikelen, om van andere niet te spreken. Maar als vrienden en opregte dienaars, van een, in wil en streven eerlijk en het goede beoogend bestuur, zijn wij vrijmoedig, ook daar waar het dit gelden moge. Onderwerpen waarin thans nog, naar onze eerbiedige meening, op oude beginselen voortgaande, feilen worden begaan, die niet strooken met het algemeen belang en de bedoeling onzer geëerbiedigde regering, zullen wij ter sprake brengen.

Hatelijkheid en personaliteit, zullen wij in elk geval uit ons blad weren, zelfs bij ingezonden stukken, al wilde men die geteekend geplaatst hebben.

Wij bedoelen vooruitgang in zaken, en blijven wars van personaliteiten.

Wij bevelen ons aan voor mededeelingen van plaatselijken aard en belang, en zullen er gaarne gebruik van maken; maar verzoeken de inzenders derzelve zeer beleefd, ons hunnen naam bekend te maken. Wij stellen ons tot het uiterste verantwoordelijk; maar toch voor het ergste willen wij gewaarborgd zijn, zoo als wij waarborgen van onze zijde: voor eene meest bepaalde discretie. Van eenen algemeenen regel kan niet afgeweken worden ter wille van wie ook, en waar het eene goede zaak geldt, bestaat ook hierin zelfs geene vrees.

Met vertrouwen zullen wij onzen nieuwen jaargang openen, en gemoedelijk dien ten einde brengen zooveel in ons is en zal blijven.

REDACTIE.

Over de verpachtingen van 's Lands Middelen in het algemeen; over de laatste verpachtingen te Samarang en de nieuwe regeling in de Opium-pacht.

II.

KLEINERE OF GEWONE MIDDELEN.

Naast de Opiumpacht, die meer bijdraagt tot het tanen van onzen nationalen luister dan zij geld opbrengt in de schatkist, en nog meer in de kas van eenige vermogende Chinezen, door wie men dit middel zoodanig heeft laten overmeesteren, dat men thans den moed niet meer heeft tot krachtige middelen van herstel over te gaan, bestaan op Java nog eene menigte andere heffingen welke verpacht worden, en meer bekend zijn onder den naam van *kleine middelen*. In verschillende gedeelten van Java, worden zekere heffingen verpacht, welke in andere niet bekend zijn, of de heffingen hebben er eene geheel andere regeling. Wij zullen ons bepalen tot die van Midden-Java.

Even als de Opiumpacht, zijn ook deze pachten bij uitsluiting in handen geraakt van Chinezen, en velen derzelve worden bij de exploitatie in verband gebragt, met de pacht van het heulsap. Het is bekend, dat het over het algemeen verboden is aan vreemde oosterlingen, Chinezen, Arabieren, enz., om zich in de binnendessa's te vestigen, ten einde kwade praktijken te voorkomen, waartoe deze welligt ter benadeeling der bevolking konden overslaan, als: het opkoopen van producten te velde of zelfs het doen aanplanten van producten tegen te geringe voorschot, om later het geheele gewas tot zich te trekken in voldoening van te geringe betaling. De pachter en ieder van zijne ondergeschikten bij de pacht van eenig middel, hebben evenwel het regt, op daartoe aangewezen punten, in het binnenland, onderhoorigen of agenten te plaatsen, die niet alleen het regt hebben van inwoning in de dessa's, maar aan wie daartoe, nog de noodige grond moet worden afgestaan. De heffingen welke sommige dezer onderpachters of agenten te doen hebben, zijn niet zelden van zoo weinig belang, dat zij het quantum in de onvruchtbare pacht te betalen, beschouwen, als eene betaling *voor het regt van verblijf in de binnenlanden.*

Vele dezer pachten leveren groote bezwaren op voor de gemeente en zekere industriën.

Het is bekend dat het eene der eerste zorgen van eene verlichte en goede regering moet zijn, dat het volk goede, goedkoope en voldoende levensmiddelen kan verkrijgen. Het is eveneens bekend, dat de mensch niet gezond en krachtig kan blijven, bij een eensoortig voedsel, en dat hij dit zoowel uit het plantenrijk, als in evenredige mate uit het dierenrijk moet kunnen genieten. Nu is het echter ook op eene bedroevende wijze bekend, hoe weinig dierlijk voedsel, zich de Javaan kan verschaffen, en zelfs niet tot een klein gedeelte van zijne bepaalde behoefte. Rundvleesch behoort minder, althans in deze streken tot hetgeen hij verlangt, en buffel- en ander vleesch, is hem, in den regel te duur om het zich anders te kunnen verschaffen, dan bij buitengewone gelegenheid, of in geringe hoeveelheid als snoeperij. Een stukje visch, als hij dit krijgen kan, geeft hem bij zijnen rijst een heerlijk maal. Bij onze vischrijke zee, en gemakkelijke vischvangst langs of bij de stranden, zoude het gemakkelijk zijn, met kleine indirecte aanmoedigingen, het daarhenen te leiden, dat onze kustvisscherij, voor een groot gedeelte konde voorzien in eene belangrijke levensbehoefte van den Javaan. Maar, terwijl men in alle beschaafde landen van Europa welke daartoe de gelegenheid hebben, thans alles aanwendt om de groote en kleinere visscherijen aan te moedigen, om zelfs kunstmatige vischteelt, met groote kosten te bevorderen, doet men hier uit ouden sleuter en slechte instellingen in stand houdende, juist alles wat strekken kan om de kustvisscherij te ondermijnen, het hoofd in te drukken, en de arme bevolking verstoken te doen zijn van een voor dezelve nuttig, en in gewone omstandigheden goedkoop, en bijna het eenig verkrijgbare dierlijk voedingsmiddel. Reeds heeft de kustvisscherij onbegrijpelijk veel geleden door het tot in het onmenschelijke overdrijven van bepalingen op de jattiebosschen. Er zijn voorbeelden, dat er te *Japara*, gedurende jaren, praauwen in aanbouw of reparatie moesten worden gelaten, wegens gebrek aan hout om die af te werken. In andere Residentiën, waar hout is en praauwen gebouwd kunnen worden, bijv. *Rembang*, heeft men, nog korten tijd geleden belet, visscherspraauwen te verkoopen naar andere Residentiën waar geen hout is en geene praauwen gebouwd kunnen worden; als behoorden die andere Residentiën tot een ander en vijandig land! Er is een gebrek ontstaan aan vaartuigen voor de kustvisscherij, dat moet worden opgeheven; en alle middelen moet het gouvernement aanwenden, zelf met opofferingen zoo deze noodig zijn, om in dit gebrek op eene afdoende wijze te voorzien.

Nog meer, wordt de kustvisscherij gefnuikt door de voor *sommige Residentiën* zoo als *Samarang* en het aangrenzende *Pekalongan* bestaande pachtregten op dezen tak van bedrijvigheid. De arme visscher, die met moeite en gevaar zijne buit ging zoeken, moet eerst de pachtplaatsen die aan de riviermondingen of kreken bestaan aandoen, om daar den pachter, het een tiende van zijne vangst af te dragen of de waarde van hetzelve te betalen, alvorens hij zijnen visch mag binnen brengen en ten verkoop bieden. Reeds deze formaliteit, en het daardoor ontstane oponthoud is een groot bezwaar. De te betalen belasting is te drukkend, dan dat zij niet velen van het moeijelijke bedrijf zoude afschrikken. De werkelijke visscher, is thans zelden *eigenaar* van het vaartuig, en moet dit meestal huren; iets, dat bij de tegenwoordige schaarschte der visschersvaartuigen hem eveneens op niet weinig te staan komt. Evenzoo is het meestal met het vischwant, en hij, die alle deze lasten moet dragen, en dan nog een tiende van zijne vangst als belasting aan eenen pachter moet opbrengen, doet waarlijk beter te huis te blijven, of als koelie te werken, dan zich aan de kansen en gevaren der visscherij bloot te stellen. Ook op gedroogden en gezouten visch, van elders op Java ingevoerd, moet bij den invoer de pacht van een tiende betaald worden, zelfs al is de visch herkomstig van eene Residentie, waar die pacht ook bestaat en reeds eens betaald is. 1).

De Javaan heeft groote behoefte aan visch, vooral ook aan drooge visch, die daartoe natuurlijk eenigzins gezouten moet zijn. Maar ook om dezen te maken, staat de hooge prijs van het zout in den weg, en ons monopolie geeft niet, zoo als de accijnsen in *Nederland*, vrijdommen of vermindering van regten, aan nuttige industriën, vooral met de volksvoeding in verband staande. Ten gevolge van dit alles, is ter hoofdplaats *Samarang* de vischmarkt sedert geruimen tijd bijna geheel van eenigzins goeden of bruikbaren visch ontbloot; hebben alle vischdroogerijen opgehouden te bestaan, en blijft er voor den Javaan en zelfs voor onze expeditionnaire troepen en derzelver trein-personeel, niets over, dan de *Siamsche, tranige* vuiligheid, met den naam van visch bestempeld. Deze *Siamsche Visch*, (Kombong), wordt daar zelf niet eens schoon gemaakt, maar met het daar zoo goedkoope, of bijna niets kostende zeezout in het scheepsruim gestort, en hier den Javaan als voedsel verkocht, die er echter geen voedsel in vindt; want bedorven of halfbedorven visch, heeft geene voedingstof, geene protéine meer, en is schadelijk voor de gezondheid. Met dezen slechten en bedorven visch, koopt de Javaan ook eene niet onbelangrijke quantiteit, daarmede vermengd *Siamsch* zout, dat vuil is geworden en met bedorven traan doorweekt. De Haring, waarmede bij *Katwijk*, de bloemkoolvelden bemest worden, moet in stank wijken, voor deze Siamsche smerigheid, welke den Javaan tot voedsel verkocht

1) Bij de Tabak is de invoer vrij van pacht-regten waar die geheven worden: wanneer dezelve ingevoerd wordt van andere Residentiën waar die pacht ook bestaat, en dus reeds geheven is. Waarom dit onderscheid?

wordt. Het zoutmonopolie, wordt door dit slechte zout evenwel nog belangrijk benadeeld, en de exploitatie der vischpacht geeft aanleiding, tot alle mogelijke sluikerij. De pachter heeft bij alle invaarten van riviertjes of kreken zijne heffing-kantoren en het daarbij benoodigde personeel. De recherche heeft op dezelfde plaatsen een zeer onvoldoend, meestal zeer slecht betaald personeel; en wanneer hij in verband staat met den pachter der Opium, die meeestal ook reeder en zeehandelaar is; of wel, dat hij, zoo als dit niet zelden het geval is, slechts een zetschipper is van den Opiumpachter, die expres zijnen naam uit deze pacht houdt: dan is alle beletten van clandestinen invoer van Opium ondenkbaar. De Opium eens aan den wal zijnde, en in handen van den pachter, kan het verder vervoer naar het binnenland, alleen belet worden door eenen vijandigen pachter verder-in gelegen, die echter zeer zelden vijandig is, daar deze pachters meestal, tot eene en dezelfde combinatie behooren.

Het ware nuttig en noodzakelijk dat de pacht op de visscherijen, die toch niet in alle strand-residentiën bestaat, en betrekkelijk weinig oplevert, geheel werde afgeschaft; dat de aanbouw van visschersvaartuigen voor de vangst langs de kust, op alle mogelijke wijzen werde bevorderd; en dat zelfs voor de vischzouterijen en droogerijen voordeelen werden toegekend, op den prijs van het zout. Het gouvernement heeft het meeste belang bij, en het meeste voordeel van eene gezonde bevolking; maar, om eene gezonde bevolking te hebben, verschaffe men aan dezelve gezond voedsel. Een bewijs dat de pacht onbekende voordeelen moet opleveren, en due aan het gouvernement ongekende schaden moet berokkenen, is daarin te vinden, dat van hoe weinig belang de opbrengst der vischpacht ook zij voor het gouvernement, de pachter er hier echter meer voor betaalt, dan dezelve hem, van de visscherij opbrengt.

(Vervolg hierna.)

OFFICIEEL GEDEELTE.

DOOR ZIJNE EXCELLENTIE DEN GOUVERNEUR-GENERAAL *zijn de volgende beschikkingen genomen:*

CIVIEL DEPARTEMENT.

Verleend:

Een tweejarig verlof naar Nederland, aan den resident van Batavia *J. C. de Kock van Leeuwen.*

Een tweejarig verlof naar Nederland, wegens ziekte, aan den cipier bij het civiel en militair gevangenhuis te Weltevreden *C. L. Stekkens.*

Ontslagen:

Uit zijne betrekking, de kommies belast met de administratie van 's lands kas, griffier van den landraad en vendumeester in de adsistent-residentie Krawang *F. H. Meeng.*

Benoemd:

Tot adsistent-resident van Bawean (residentie Soerabaija), de buitengewone eerste kommies bij de directie der kultures mr. *J. A.* Baron *Taets van Amerongen.*

Tot kommies belast met de administratie van 's lands kas, griffier van den landraad en vendumeester in de adsistent-residentie Krawang, de kommies op het residentie-kantoor te Rembang *C. J. Watson.*

Tot kommies op het residentie-kantoor te Rembang, de eerste klerk tevens griffier bij den landraad te Toeban (residentie Rembang) *F. H. A. E. S. Holzchuher von Harrlach.*

Ingetrokken:

Op zijn verzoek, de benoeming van *F. W. Ziedses des Plantes,* gewezen kommies bij het collegie van boedel-meesteren te Batavia, toen op non-activiteit, tot adjunct-boekhouder bij den ontvanger der inkomende en uitgaande regten te Batavia.

Benoemd:

Tot adjunct-boekhouder bij den ontvanger der inkomende en uitgaande regten te Batavia *D. J. Soeterik,* laatstelijk geëmploijeerde bij de gouvernements marine, en zulks met intrekking van zijne benoeming tot ambtenaar ter beschikking van den resident der Zuider- en Ooster-afdeeling van Borneo.

Gesteld:

Ter beschikking van den resident van Palembang, de buitengewone eerste klerk bij de algemeene rekenkamer *J. H. H. Dornseiff.*

Bij de Landelijke Inkomsten en Kultures.

Bevorderd:

Tot kontroleurs der eerste klasse, de kontroleurs der tweede klasse *J. F. Haase, W. F. Hoogeveen* en *J. H. Geesdorp.*

Tot kontroleurs der tweede klasse, de kontroleurs der derde klasse *W. A. Keuchenius, C. Th. Humme* en *C. L. Rosemeier.*

Benoemd:

Tot kontroleurs der derde klasse, de ambtenaren ter beschikking van den directeur der kultures *F. G. A. van Delden, A. J. Voet* en *B. Smissaert.*

Gesteld:

Ter beschikking van den directeur der kultures, de op verzoek eervol uit 's lands dienst ontslagen Oost-Indische ambtenaar der eerste klasse mr. *J. H. van Lennep,* de tweede kommies ter algemeene secretarie *G. H. C. van Zijll de Jong,* en de griffier bij den landraad te Ponorogo (residentie Madioen) *C. W. L. Fleur.*

Tijdelijk Gesteld:

Ter beschikking van den resident der Zuid- en Ooster-afdeeling van Borneo, de onder-kommies der tweede klasse bij de inkomende en uitgaande regten te Batavia *A. L. van Sijp.*

Magtiging Verleend:

Tot de uitreiking aan den op zijn verzoek, eervol uit Z. M. militaire dienst ontslagen officier van gezondheid der derde klasse dr. *F. W. M. Hoogenstraaten,* van eene acte van toelating tot de uitoefening van de genees-, heel- en verloskundige practijk te Batavia.

Door de hieronder genoemde autoriteiten zijn de volgende beschikkingen genomen:

Door den Directeur der Producten en Civiele Magazijnen, gedurende de maanden October en November 1861.

Bij de afdeeling Telegrafie.

Benoemd:

Tot chef van het telegraafkantoor te Cheribon, de waarnemend telegrafist der tweede klasse van het telegraafkantoor te Weltevreden *J. Brondsema.*

Tot telegrafist der derde klasse, de leerling telegrafist *H. R. Fretz* en als zoodanig overgeplaatst van het telegraafkantoor te Cheribon naar dat te Muntok.

Tot leerling telegrafist *H. Bond,* klerk bij de Directie der producten en civiele magazijnen, met bepaling dat hij voorloopig werkzaam zal zijn op het telegraafkantoor te Weltevreden.

Overgeplaatst:

Van het telegraafkantoor te Cheribon, naar het hoofdbureau van den waarnemenden hoofd-ingenieur, chef der telegrafie, de telegrafist der eerste klasse *P. J. van Kampen.*

Van het hoofdbureau van den waarnemenden hoofdingenieur, chef der telegrafie, naar het telegraafkantoor te Weltevreden, de waarnemend telegrafist der tweede klasse *F. C. Grebner.*

Van het telegraafkantoor te Weltevreden naar dat te Cheribon, de leerling-telegrafist *G. F. T. Ziedses des Plantes.*

Werkzaam Gesteld:

Bij het atelier der telegrafie, de waarnemend telegrafist der tweede klasse van het telegraafkantoor te Muntok *J. Hamburg.*

Door den Directeur der Middelen en Domeinen, gedurende de maand November 1861.

Bevorderd:

Tot eersten klerk bij de directie der middelen en domeinen, de klerk bij die directie *E. Bosch.*

Door de Algemeene Rekenkamer gedurende de maanden October en November 1861.

Bevorderd:

Tot eerste klerken, de klerken *P. C. de Bie* en *C. J. A. Visser.*

Door de Hoofd-Commies van Onderwijs in Nederlandsch-Indie, gedurende de maand November 1861.

Ontslagen:

Eervol, uit zijne betrekking, de waarnemend tweede onderwijzer aan de hervormde weeshuis-school te Samarang, *J. C. Voorneman.*

Op hun verzoek, eervol, uit hunne betrekking de ondermeester van de gouvernements lagere school te Bezoekie *H. Jansen,* en de kweekeling aan de gouvernements eerste lagere school te Samarang *W. C. van den Worm.*

Ingetrokken:

De benoeming van *E. J. Nijhoff,* tot ondermeester aan de gouvernements lagere school te Pekalongan, met bepaling dat hij vooreerst aan de gouvernements lagere school te Buitenzorg zal werkzaam blijven.

Benoemd:

Tot tweeden onderwijzer aan de hervormde weeshuis-school te Samarang, de onderwijzer voor de Oost-Indische dienst *A. C. Uljee.*

SCHUTTERIJEN enz.

Bij de Schutterij te Amboina.

Ontslagen:

Op zijn verzoek, eervol, de tweede luitenantt *P. den Hartog.*

MILITAIR DEPARTEMENT.

Verleend:

Een tweejarig verlof naar Nederland, wegens ziekte, aan den officier van gezondheid der derde klasse *J. E. Stark.*

Gesteld:

Op non-activiteit, de adjunct-intendant van de militaire administratie *S. van Haastert.*

Vergund:

Op zijn verzoek, naar Nederland terug te keeren, aan den voor den tijd van vijf jaren bij het Oost-Indische leger gedetacheerden eersten luitenant der artillerie *B. de Jong.*

MARINE DEPARTEMENT.

Door den Chef der Gouvernements Marine zijn gedurende de maand November 1861, *de volgende beschikkingen genomen.*

Ontslagen:

Op zijn verzoek, eervol, de eerste stuurman *F. J. Weber.*

Benoemd:

Tot eersten stuurman *P. Metzelaar,* laatstelijk gezagvoerder bij de Indische kustvaart.

Tot Tijdelijk eersten stuurman, de tweede stuurman van de Koninklijke Nederlandsche marine *Z. C. van der Eijck.*

Tot derden stuurman *F. F. Hoffman.*

Tot machinist leerling der tweede klasse *C. Boshardt.*

BEKENDMAKINGEN.

Voor het Land. Ingevolge bekomen last wordt bekend gemaakt, dat Zijne Excellentie den Gouverneur-Generaal **AUDIENTIE** zal verleenen op ZATURDAG den 21sten DEZER, des morgens ten 9 ure, aan het Hotel op *Rijswijk* te *Batavia.*

SAMARANG, (1913) *De Resident van Samarang,*
den 12*den December* 1861. D. C. A. VAN HOGENDORP.

Voor het Land. Aan belanghebbenden wordt bij deze kennis gegeven, dat thans Paarden zijn gestationneerd langs den binnen-weg van *Samarang* naar *Goebook*, welke ook aan particuliere reizigers zullen verstrekt worden, tegen betaling van *f* 1.— per paal.

Dezelve zijn te bevragen te *Samarang* bij den Post-Kommies en te *Goebook* bij den Post-Mandoor; terwijl de betaling steeds moet plaats hebben bij den Post-Kommies alhier.

SAMARANG, *den* (1914) *De Resident,*
9*den December* 1861. D. C. A. VAN HOGENDORP.

Voor het Land. De Resident van *Soerakarta* maakt bekend, dat op Maandag den 30sten December aanstaande, des ochtends ten 8 ure, op de Stapelplaats *Kedong Kopie*, nabij de Hoofdplaats *Soerakarta*, in het openbaar aan de meestbiedenden zullen worden verkocht:

Ruim 1000 stuks Houtwerken

van verschillende afmetingen.

De gespecificeerde staten van bovenbedoelde Houtwerken zullen van af den 26sten December aanstaande ter visie liggen aan het Residentie Kantoor te *Soerakarta.*

SOERAKARTA, (1915) *De Resident voornoemd,*
den 5*den Dec.* 1861. F. N. NIEUWENHUIJZEN.

Voor de Policie. De Assistent-Resident voor de Policie te *Samarang*, noodigt bij deze de ingezetenen dezer Hoofdplaats, beleefdelijk uit, om binnen den tijd van veertien dagen, te rekenen van af heden, de muren en hekken hunner erven, in eenen zindelijken staat te brengen en behoorlijk te doen aanwitten, sub poene om bij nalatigheid van dien te zullen verbeuren eene boete van *f* 10 tot *f* 50.—, naar gelang van omstandigheden.

Vertrouwende hij Assistent Resident voor de Policie, dat hij door de bereidvaardige medewerking der weldenkende ingezetenen zal worden ondersteund, in de handhaving en opvolging van verordeningen, waarbij allen belang hebben, als strekkende om het zoo in het oog loopende onzindelijk voorkomen, dezer Hoofdplaats zooveel doenlijk te verbeteren en tot eene wenschelijke zindelijkheid en verfraaijing te geraken.

SAMARANG, *De Assistent Resident voor de Policie,*
den 13*den Dec.* 1861. (1916) F. A. LOUDON.

De Sub-Commissie van Onderwijs te *Samarang*, maakt bij deze bekend, dat op MAANDAG den 16^{den} DECEMBER 1861, des morgens ten 8 ure, Openbaar Examen zal worden gehouden bij de Protestantsche- en Roomsch-Catholieke Weeshuisscholen aldaar.

Ter Ordonnantie van de Sub-Commissie van
SAMARANG, Onderwijs voornoemd:
12 *December* 1861. *De Secretaris,*
(1917) F. VAN RANZOW.

Voor het Land.

PUBLIEKE VENDUTIE

op ZATURDAG den 21sten DECEMBER 1861, des ochtends ten *tien* ure, in het groot Gouvernements Pakhuis alhier, van eenige overtollige en afgekeurde Goederen, waaronder:

Heele Leggers, doorgekapt Kopergeld, New-Orleans Katoen, enz.

De Algemeene Pakhuismeester,
(1918) J. G. RAMEAU.

Voor het Land. Debiteuren aan het Vendu-Departement te *Samarang*, over de maand *Augustus* jl. worden bij deze herinnerd, dat de aanzuivering van hun debet vóór of uiterlijk op ultimo dezer moet geschieden, bijgebreke waarvan de betaling in regten zal worden gevorderd.

De Super-Intendent van het Vendu-
SAMARANG, (1884) *Departement voorn^{d}.*
den 5^{den} *Dec.* 1861. W. J. BROUWER.

Voor het Land. Op grond van het bepaalde bij art. 21 van het Reglement op het houden van uitbestedingen (*Staatsblad* 1829 N°. 67), zal door den ondergeteekende op aanstaanden Maandag den 23sten dezer, des voormiddags ten tien ure, ten zijnen bureele worden heruitbesteed, de aanneming voor den op- en afvoer van alle militaire goederen, van en naar alle plaatsen in de 2°. Militaire Afdeeling op Java, ten behoeve van het Militair Departement gedurende het jaar 1862.

Belanghebbenden worden verzocht, hunne inschrijvings-billetten op het hiervoren bepaalde tijdstip intedienen, kunnende van het als gemiddelden prijs vastgestelde cijfer, en de voorwaarden der aanneming ten zijnen bureele inzage worden genomen, van af heden (*Zondagen uitgezonderd*) van 's morgens 8 tot 's middags 1 ure.

(1319) *De Onder-Intendant* 1°. *klasse*
SAMARANG, *in de* 2°. *Mil. Afd. op Java,*
den 11^{den} *December* 1861. GROUW.

Voor het Land. Met referte aan het voorkomende in de *Javasche Couranten* van den 23sten en 27sten November jl., N°. 94 en 95, wordt aan belanghebbenden ter kennisse gebragt, dat op den 23sten December e. k., des ochtends ten 9 ure, ten bureele van den Adssistent-Resident van *Japara*, door den ondergeteekende publieke uitbesteding zal worden gehouden voor de levering van:

1000 Nederlandsche mudden Japarasche Kalk,

ten behoeve der Genie-werken te *Willem I*, en

8000 Nederlandsche mudden Japarasche Kalk,

voor die te *Banjoe-Biroe.*

De voorwaarden der uitbesteding liggen ter lezing ten bureele van genoemden Adsistent-Resident en het Genie-Bureau ter plaatse.

De Kapitein eerstaanwezend Genie-Officier,
STIJMAN.
SAMARANG, 13 *December* 1861. (1920)

IN-OFFICIEEL GEDEELTE.

AANGESLAGEN VENDUTIEN.

Op MAANDAG den 16^{den} December, op het Plein aan den weg naar den Boom, van diverse Houtwerken.

Op DINGSDAG den 17^{den} December, ten Huize van Mr. *J. S. van Ronkel.*

Op WOENSDAG den 18^{den} December, ten Huize van den Luit. *Borel.*

Op DONDERDAG den 19^{den} December, in het Vendu-Locaal van *Soesman & Co.*

Op VRIJDAG den 20sten December, in het Vendu-Locaal van *Pringiers & Co.*

Op ZATURDAG den 21sten December, in 's Lands Algemeene Pakhuis alhier.

Advertentiën.

Nieuwe Aanvoer

Gras-Boter, puike Hammen, Z. M.- en Komijne Kazen, Gerookt Vleesch en Ossen-Haasjes;

alsmede:

Diverse Groenten, Vleesch, Gevogelte in blik.

(1895) THOOFT & C°.

Verkrijgbaar à Contant

in het HEEREN LOGEMENT, (1893)

bij L. GERARDS:

Groote TIMORESCHE UIJEN.

JAPANSCHE TOKO

VAN (1894)

SOESMAN & CO.

PAS UITGEPAKT:

Dames Werk-Doosjes, Ombre- en Whist-Doosjes, Étuis voor Handschoenen, Maçonnieke-Doosjes, Thee- en Tabaks-Doosjes, Schutsels, Nacht-Spiegels, Melk-Kannen en nog eene kist van **120 stuks Zijde van de nieuwste dessins.**

HOTEL SOERAKARTA.

De ondergeteekende heeft de eer HH. reizigers kennis te geven, dat hij sedert 1 December zijn HOTEL alhier heeft geopend, en beveelt hetzelve bijzonder aan, door de aangename ligging in het schoonste gedeelte der Hoofdplaats, zijnde hetzelve vroeger bewoond geweest door den WelEdel Gestr. Heer **NOLTEN.**

Tevens geeft hij de verzekering al het mogelijke te zullen aanwenden, om het verblijf aangenaam te maken.

H. W. VAN VUURDEN.

SOERAKARTA, *den 1sten December* 1861. (1940)

Op eene landelijke onderneming in de Residentie *Soerakarta,* wordt

GEVRAAGD een OPZIENER,

grondig bekend met de *Cultuur* van *Tabak,* en alles wat daarop betrekking heeft, en daarvan *goede getuigschriften* kunnende produceren.

Salaris naar bekwaamheid.

Brieven *franco* onder letters M. G. te adresseren aan (1941) M^c. NEILL & C°.

Iemand wenscht zich des avonds te belasten met Boekhouding of Correspondentie.

Adres *Uitgevers* L. B. (1942)

EEN REPATRIEEREND

GENEESHEER

wil zich belasten met Geneeskundige behandeling gedurende den overtogt van *JAVA* naar *NEDERLAND,* onder nader overeen te komen voorwaarden; adres franco onder L^t. A, bij

DE GROOT, KOLFF & C°.

(1904) *Samarang.*

De inrigting der **MUZIJK-SCHOOL** is op Zaturdag den 21sten December a. s., den geheelen dag voor een *ieder* ter bezigtiging open gesteld in het Huis laatst bewoond door den Secretaris *de Blot,* in de Achter-Kerkstraat, tegenover den Luitenant-Kolonel *von Proek.*

(1903) VAN LAAR.

Debiteuren en Crediteuren in den Boedel van Wijlen den Heer PAULUS ANDREAS, worden verzocht binnen drie maanden betaling of aangifte te doen aan de testamentaire Executeuren

Wed. J. C. ANDREAS,

(1943) *Kessler.*

K. F. E. ANDREAS.

SAMARANG, HERMAN SCHALLIG.

13 *December* 1861. S. SERLÉ.

Debiteuren en Crediteuren in den Boedel van Wijlen den 2e. Luit. der Inf. *Carel Nikolaas de Graaf,* worden verzocht binnen drie maanden na heden, aangiften of betalingen te doen aan

(1944) *De Commissarissen in voornoemden Boedel,*

SAMARANG, H. VOIGT, 1e. L^t.

11 *December* 1861. R. J. G. M. DE BRUIJN, 2e. L^t.

Debiteuren en Crediteuren in den boedel van wijlen den Chineesch *Njopok,* te *Boegel* district *Mangar* afdeeling *Demak,* overleden op den 26e. October jl., worden verzocht binnen den tijd van *drie maanden* aangifte of betaling te doen aan

Den Agent der Samarangsche Wees- en Boedelkamer te Demak,

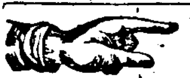
(1945) J. H. VAN LOON.

GEVRAAGD:

Een span harddravende **WAGEN-PAARDEN** (dienstdoeners.)

Adres: (1905) COBLIJN.

Op het land *Soho Djenkilong,* Residentie *Soerakarta,* wordt

TE KOOP GEVRAAGD:

10,000 Klappers die reeds uitgeloopen zijn, en geschikt voor *Bibiet.*

50 Koebeesten, en

2 Stieren van *Bengaalsch* ras.

(1946) SMULDERS.

TE HUUR Een HUIS

op *Tawang,* laatst bewoond door den Heer *Heijnneman,* te bevragen bij

(1906) S. ABRAHAM.

 HUIS **TE HUUR**

à 25.— gulden 's maands, dadelijk te aanvaarden.

Informatiën bij (1907) VAN RONKEL.

TE KOOP

een élegant Vis-à-Vis Toerwagen

met Europeesch onderstel, bevraagbaar bij

MULLER,

(1908) *Zeestrand.*

TE KOOP

Een Reiswagen,

te bevragen bij den Heer

(1947) GOSENSON.

TE KOOP

Onder nadere goedkeuring van het Gouvernement, eene reeds gevestigde

INDIGO ONDERNEMING,

ook geschikt voor andere Cultures, gelegen in de Residentie *Soeracarta.*

Nadere informatiën bij

(1948) DORREPAAL & C°. qq.

TE KOOP

Een prachtig massief Mahonie-houten Ameublement,

(stijle *Louis XV*) met donkerrood Velours d'Utrecht bekleed, bestaande uit:

2 Banken.	4 Voeten-Bankjes.
2 Voltaires.	2 Canapé-Tafels.
12 Arm-Stoelen.	2 groote prachtige Linnen-[Kasten.

(1949) THOOFT & C°.

TE KOOP

Bij de ondergeteekenden: een onlangs uit *Engeland* van de gunstig bekende fabriek der Heeren *H. O. Robinson & Co.,* te *London* ontvangen:

HORIZONTALE STOOM SUIKER-MOLEN

met **STOOMKETEL** van 9 Paardenkracht.

CYLINDERS van 21 × 33 dm. Eng.

LENGTE VAN SLAG 2 voet Eng.

waarvan SPECIFICATIE en TEEKENING ter inzage liggen bij

M^c. NEILL & C°.

(1950) *Agenten.*

Passage naar Nederland,

wordt aangeboden

met het Nederlandsche Barkschip

ZWERVER,

KAPT. **D. F. FRANSEN,**

voorzien van zeer luchtige hutten en eene groote ruime kajuit.

Deze bodem zal in het begin van Januarij van hieruit de terugreize aanvaarden.

Informatiën bij *De Agenten,*

(1951) JACOBSON & C°.

Tegen half Januarij aanstaande,

vertrekt van *SAMARANG* het gunstig bekende Gladdek Passagiersschip

KORTENAAR,

Kapt. **GLAZENER,**

voerende een GENEESHEER, en wordt deze gelegenheid bijzonder aan belanghebbenden aanbevolen.

Adres bij *De Agenten,*

(1910) DORREPAAL & C°.

GEBOORTEN.

Voorspoedig bevallen, van eene *DOCHTER,* M. A. VAN DOMMELEN, geliefde echtgenoot van

A. E. CARON.

SAMARANG, 5 *December* 1861. (1911)

STERFGEVALLEN.

Op den 19den dezer overleed te *Sendang Laija* mijn geliefde Echtgenoot de Heer PAULUS ANDREAS, in den ouderdom van 57 jaren.

SAMARANG, Wed. J. C. ANDREAS, *Kessler.*

30 *November* 1861. *Mede uit naam mijner Kinderen*

(1952) *en Behuwd-kinderen.*

AANGEKOMEN PERSONEN,

van den 6den tot en met den 13den December 1861.

A. H. G. van Zanten, P. J. Nijbakker, Mej. J. M. W. de Jong, A. de Wolff, J. C. C. Henckel, J. W. Sluijter, J. H. L. Fredriks en familie, A. Navasard, Mevr. P. Wolff, J. A. Johannes, H. Calicher en fam., J. C. L. Cambier, P. N. Martherus, C. A. Kim.

VERTROKKEN PERSONEN.

C. F. Behr, W. S. Schreuder, J. P. P. Valkenburg, C. W. Mannot, J. M. F. Muller, A. de Wolff, R. J. van Warmelo, Mev. P. Wolff, L. J. Ledel, J. en F. Croes, A. H. Hugues, geps. sold. Thooft, Jhr. C. J. de Casembroot en zoon, W. H. de Clercq, H. Volmer en Echtg., F. en H. Matern, C. en E. Manuel, Gegageerde Militairen C. Le Pine, J. H. Pouwels en J. F. C. Walckling, C. A. Kim, J. P. Persijn.

SAMARANG.

Sedert eenige dagen werd onze stad weder in de lage gedeelten onaangenaam bezocht door *Banjirs,* daar de rivier, bij hevige regens in de omstreken en hier, het af te voeren water niet kan loozen. Het is bekend, dat die rivier op zich zelf reeds te smal is, vooral bij de stad en de monding. Een onzer geachte ingezetenen maakt de opmerking, die ons niet van grond ontbloot schijnt, dat het afstroomen grootelijks nog belemmerd wordt, door het overgroote aantal praauwen, waarmede die rivier, tot in de naauwste gedeelten zoodanig opgevuld is, dat men er dikwerf, zelfs met eenen gewonen tambangan, niet dan met moeite doorheen kan komen. Hij oppert de vraag of het niet goed zoude zijn, een of meer Bassins te graven, waarin de laad- en andere praauwen zich zouden opschieten. Hierdoor zoude dan de rivier meer vrij worden, zoowel voor de vaart, als voor een spoediger afstroomen van buitengewoon aangevoerd water. Deze vraag moge gerigt zijn aan ons kundig personeel van den Waterstaat.

Telegram.

Afloop der Suikerveiling 12 December te *Batavia* gehouden:

20,000 pikols te *Samarang* liggende *f* 15,96.

40,000 " " *Soerabaija* " " 16,30.

Gemiddeld *f* 16,18½.

Marktprijzen te *Samarang.*

Koffij, geen ter markt, op levering oogst 1862 *f* 35 geboden.

Suiker, No. 16 geboden *f* 15¼ à 15½ in krandjang voor No. 10 en (hoogere Nos.

Indigo per pond *f* 4.75. geboden.

Koe-Huiden, per corge *f* 58.— à *f* 60.— volgens gewigt.

Buffel-Huiden, per corge *f* 50.—

Staart Peper, geen ter markt.

Rijst, eerste soort, per 28 pikols *f* 165.— à *f* 180.—

" tweede " idem. *f* 145.— à *f* 155.—

Klapper Olie, per pikol, *f* 29.—

Katjang " idem *f* 26.—

Rotting, per pikol, *f* 8.50 à *f* 9.—

Kadjang Matten, per 100 stuks, *f* 9.—

Wisselkoers op Holland pari à 101%.—

PROTESTANTSCHE EEREDIENST.

ZONDAG den 15den DECEMBER 1861,

des voormiddags te ½9 ure,

Ds. VAN DER MEER VAN KUFFELER.

ROOMSCH CATHOLIJKE EEREDIENST.

ZONDAG den 15den DECEMBER 1861.

Eerste H. DIENST, *'s morgens 7 ure.*

HOOG DIENST, *om ½9 ure.*

LOF *'s avonds om ½7 ure.*

CORRESPONDENTIE.

X. Beklaagt zich, dat zijn eenige bediende, den 10den dezer van vóór 4 uur, tot meer dan 2 uren later, aan de post heeft moeten wachten, alvorens eenen landmail-brief te kunnen afgeven.

Wij weten dat dit waar is; maar hoe kon het anders. Dien dag was het: aankomst en vertrek van alle *gewone* posten, en expeditie der mail. Het is bekend, hoe numeriek onvoldoende ons postpersoneel is, maar wanneer men nagaat, wat er op ons postkantoor *toch* door verrigt wordt, dan moet men eerder daarover verwonderd zijn, dan over niet te voorkomen oponthouden klagen. De behoefte aan eene goede postregeling op Java, wordt hoe langer hoe nijpender voor den handel en het geheele publiek gevoeld.

Een *Militair-werkman* bij een der korpsen, beklaagt zich, dat hij zijnen tijd reeds sedert onderscheidene maanden uitgediend hebbende, de chef van zijn korps hem zijn paspoort toch weigert, op de persoonlijke en willekeurige overweging, dat hij hem bij het korps niet missen kan. Schrijver zegt dat hij door deze handeling hogelijk benadeeld wordt, daar hij met geldelijke opoffering alles gereed had, om zich in het burgerlijke te vestigen, hetgeen hem nu alles belemmerd wordt; en vraagt of deze handeling billijk en regt is. Op het laatste antwoorden wij: de handeling van dezen chef is van het hoogste onregt en magtoverschreiding. Slechts voor den vijand kan men een militair langer dan zijnen diensttijd aanhouden; in tijd van vrede en in een garnizoen, tegen zijnen wil *om geene* reden. Waar zoude het heen als deze militair zich eens schuldig maakte aan een feit, dat de militaire wet straft, de burgerlijke niet? Zoude de regter hem, beschouwen niet meer aan de krijgswet onderworpen te zijn, omdat zijn diensttijd uit was, en verstreken, en dus zijn speciaal verband verschenen? of zoude de regter zeggen, hij was nog aan de krijgswet onderworpen, want zijn paspoort lag nog te Batavia, of veeleer bij zijnen korps-kommandant in het laadje, en was hem niet uitgereikt? Wij gelooven het eerste. Waar strenge wetten heerschen moeten ze regtvaardig toegepast worden, en geen willekeur mag men er als slingerplanten omheen laten groeijen. Uit persoonlijke beschouwingen hebben wij den brief niet in zijn geheel geplaatst, maar het belangrijk onderwerp er uit overgenomen. De waarheid, hoe moeijelijk te gelooven, is ons bekend.

Red.

BIJVOEGSEL
BEHOORENDE BIJ HET
Samarangsch Advertentie-Blad,
van VRIJDAG 13 December 1861, No. 50.

Boekhandel
VAN (1570)
DE GROOT, KOLFF & CO., SAMARANG.
Van de Pers gekomen:
ALMANAKKEN voor 1862.

KANTOOR-KALENDER
Prijs *f* 4.— Franco per post *f* 5.—
ZAK-ALMANAK,
ingerigt tot Koopmans-, Kantoor- en Huishoudelijk gebruik, *f* 2.—
Franco per post met een Kantoor-Almanak *f* 3.—
KANTOOR-ALMANAK VOOR 1862,
Onopgeplakt 0.50 Cts., opgeplakt *f* 1.—

ACACIA BLOEMEN
voor de Zusters van alle Vrijmetselaren tot een feesttuiltje gevlochten,
DOOR
B.·. F. VAN LOHUIZEN,
keurig gebonden in een linnen bandje
Prijs *f* 3.—
verkrijgbaar bij (1821) DE GROOT, KOLFF & Co.

Nederlandsche
STAATS-LOTERIJ.
LOTEN
voor de thans trekkende **246ste** Loterij zijn per MAIL ontvangen en te bekomen:

1 HEEL LOT	ad *f* 100.—
1 HALF	50.—
1 VIJFDE	20.—
1 TIENDE	10.—

(1666) bij DE GROOT, KOLFF & Co.

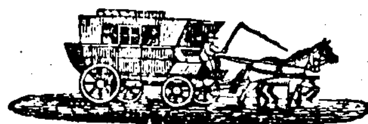
Thans verkrijgbaar:
HET WELGELIJKEND PORTRET
van Z. E. den Gouvern. Generaal
Mr. L. A. J. W. Baron Sloet van de Beele,
prijs *f* 7.—
geëncadreerd „ 30.—
(1823) DE GROOT, KOLFF & Co.

Verkrijgbaar:
OP DE
GRENZEN DER PREANGER.
REISSCHETSEN EN MIJMERINGEN
DOOR
Dr. J. TEN BRINK.
PRYS *f* 2 50.
(1691) bij DE GROOT, KOLFF & Co.

Parijsche SCHRIJF-CASETTES,
(*Propatria formaat.*)
met en zonder Garneersel, (1386)
pas uitgepakt bij DE GROOT, KOLFF & Co.

BOEK-HANDEL
van DE GROOT, KOLFF & Co., te Samarang.
HENRICH ZSCHOKKE'S
UREN AAN DE GODSDIENST GEWIJD,
(1739) VERTAALD DOOR
J. M. L. ROLL.
GOEDKOOPE UITGAVE,
in vijf Deeltjes Octaaf formaat, fraai gebonden.
PRIJS f 25.—

KUNST-HANDEL
VAN
DE GROOT, KOLFF & CO.,
Ontvangen:
BRELOQUES,
met prachtige Photographiën (Microscopique), tot uiterst billijke prijzen. (1753)

Van af heden zijn bij den ondergeteekende te verkrijgen
WAGEN MET VIER PAARDEN

voor de reis van *Samarang* naar *Koedoos* en omgekeerd volgens tarief.
(1871) TAN PIKLIAN.

DE ZALF EN PILLEN VAN HOLOWAY.
De pillen werken voornamelijk en zeer afdoende op de darmen en het geheele inwendige gestel, zoodat personen die lijden aan: galziekten, spijsvertering, hoofdpijn, kortzigtigheid, gebrek aan eetlust, zenuwachtigheid, lever of maaggesteldheden enz. dadelijk er van dienden gebruik te maken, omdat er geen ander middel is, dat zulke genezende eigenschappen bevat. Dezelve kunnen gebruikt worden in alle landen, door beide sexten op elken leeftijd.

De Prijzen zijn als volgt:
Doosjes PILLEN à *f* 1.—, *f* 3.—, *f* 5.—
Potjes ZALF à „ 1.—, „ 3.—, „ 5.—
Elk doosje en potje is vergezeld van eene aanwijzing hoe men de Zalf en Pillen gebruiken moet.
Ze zijn op franco aanvrage à contant te bekomen:

Te *Soerabaija*	bij	LE ROY & Co.
„ „	„	MOSSEMBEKKER & Co.
„ „	„	D. MAURITZ MARTENS.
„ *Probolingo*	„	ZIMMERMAN & Co.
„ *Banjoemaas*	„	M. S. CHERIMAN.
„ *Djocjokarta*	„	DEEKENS & Co.
„ „	„	Wed. C. W. v. D. LAAN.
„ *Soerakarta*	„	W. VELDMAN en Wed. SAFFINGER.
„ *Tagal*	„	Mevr. de Wed. VAN DORT.
„ „	„	A. J. VAN DER VOORT.
„ *Cheribon*	„	W. GALISTAN.
„ *Buitenzorg*	„	P. SCHREUDER.
„ *Samarang*	„	DE GROOT, KOLFF & Co., H. L. DE LYON, JOOSTEN & Co. en bij SOESMAN & Co.

(12)

PUIKE MANILLA SIGAREN,
tegen *f* 38.— Comptant,
(1902) bij P. JOHANNES.

PASSAGE NAAR NEDERLAND,

wordt aangeboden met het als Snelzeilend bekend, en voor den overvoer van Passagiers uitmuntend ingerigt Nederl. Campagne Schip
„President van Son,"
Kapt. **J. W. BUTNER.**
Deze bodem voert één' geëxamineerd Geneesheer, en heeft eene melkgevende Koe aan boord.
Het schip zal tegen het einde dezer, of het begin der maand Januarij regtstreeks van *Soerabaija* naar *Nederland* vertrekken.
Nadere informatiën te bekomen te *Soerabaija* bij den Gezagvoerder in het Marine-Hotel, en de Heeren MATHIEU EBBS, RUYS & Co., en alhier bij
De Agenten,
(1909) JACOBSON & Co.

Tegen het einde van December
wordt te *BATAVIA* verwacht om zoo spoedig mogelijk weder naar *Nederland* te vertrekken:

Het gunstig bekende Nederlandsche Barkschip
„ZEENIMPH,"
Kapitein **GRAADT VAN ROGGEN.**
Deze bodem is zeer doelmatig ingerigt en wordt aan repatrieërende personen bijzonder aanbevolen.
Adres bij de Heeren *Haager & Schuurman* te *Batavia* en bij *De Agenten,*
DORREPAAL & Co.
SAMARANG, 29 *Nov.* 1861. (1879)

STOOMBOOT

„OENARANG."
DE VERTREKDAGEN ZIJN BEPAALD
VOOR DECEMBER.
Van BATAVIA naar SAMARANG en SOERABAIJA, 26.
Van SAMARANG naar SOERABAIJA, 28.
Van SOERABAIJA naar SAMARANG en BATAVIA, 18.
Van SAMARANG naar BATAVIA, 20.
De Boekhouders van de Stoomboot Oenarang,
Er. C. WERMUTH.
(1912) C. S. VAN HEEKEREN.

HET VERTREK DER

STOOMSCHEPEN,
van de onderneming
W. CORES DE VRIES,
is bepaald als volgt:
van SAMARANG naar BATAVIA,
18den, 25sten Dec. 1861 en 1sten Jan. 1862.
Van SAMARANG naar SOERABAIJA,
18den, 25sten Dec. 1861 en 1sten Jan. 1862.
Informatiën bij *De Agenten,*
(1882) B. KOPERSMIT & Co.

G. Kolff & Co.'s
BATAVIASCHE SPEELKAARTEN.
Deze Speelkaarten zijn wat **Troeven** en **Poppen** betreft geheel nieuw van teekening en munten vooral uit door DUIDELIJKHEID. De gefigureerde azen stellen zeer eigenaardig voor:
ACHT GEZIGTEN
VAN DE
STAD BATAVIA EN VOORSTEDEN.
Ze zijn tot Indisch verbruik voor ons expresselijk in een der beroemdste fabrieken van *Frankrijk* met smaak en soliditeit vervaardigd, met het oog op de alhier meest geprefereerde Speelkaarten.
De eerste qualiteiten (**Sultans- en Salonkaarten**) overtreffen in pracht en keurigheid van bewerking de zoogenaamde Sebastopol-kaarten. De andere soorten (**Societeits- en Sergeants-kaarten**) kunnen in qualiteit en prijs, in duurzaamheid en aangenaamheid bij 't bespelen met alle bestaande soorten concureren.
Bij dozijn en gros (partijen met behoorlijk rabat) voorloopig te bekomen,
te *Batavia* bij G. KOLFF & Co.
(1499) „ *Samarang* „ DE GROOT, KOLFF & Co.

LANDMAIL BERIGTEN,

loopende tot 25 October.

NEDERLAND.

Het *N. D. van 's Gravenhage* publiceert het volgend uittreksel uit eene dépêche-circulaire van den minister van buitenlandsche zaken, den heer baron *van Zuylen van Nyevelt*, aan 's konings vertegenwoordigers buiten 's lands:

»De openbare meening," zegt de minister, »heeft, hier te lande, de erkenning van den koning van Italie door Nederland gunstig opgenomen. Het is waar dat de geest van orde en van vrede, zoowel als de eerbied voor het gevestigd gezag, waardoor onze medeburgers zich onderscheiden, hun geen levendige sympathie inboezemen voor de wijze waarop getracht wordt de eenheid van Italie tot stand te brengen. Evenzeer kan het zeer aanzienlijk deel der bevolking, dat de R. C. godsdienst belijdt, met geen gunstig oog gebeurtenissen zien plaats hebben, die het wereldlijk gezag van den paus zoo zeer schokken. Maar het practische gezonde verstand der Hollanders doet hen de erkenning beschouwen uit het oogpunt van het publiek belang en stelt hen in staat, de redenen te waardeeren, die tot de, door het gouvernement des konings gevolgde gedragslijn, geleid hebben.

»Wij hebben reden te gelooven," aldus vervolgt de minister »dat het Italiaansche gouvernement zich onthouden zal van een buitengewoon gezantschap naar 's Hage te zenden, zijnde de noodige mededeelingen van weerszijde langs den gewonen weg gewisseld. Het gouvernement des konings, wel verre van daarin te zien eene kwetsende bedoeling, waardeert integendeel de redenen, die waarschijnlijk het kabinet van Turin geleid hebben, om jegens ons dezelfde gedragslijn te volgen, die het volgde o. a. ten opzigte van Engeland en Zwitserland. De zending van den markies de Torearsa te Stokholm en te Kopenhagen is, naar men weet, het gevolg geweest van het daartoe, door Zweedsche en Deensche regeringen uitgedrukte verlangen. Frankrijk moest op nieuw diplomatieke betrekkingen aanknoopen, die tijdelijk afgebroken waren, en Portugal koestert, naar men zegt, plannen, die betrekkingen van vertrouwelijken aard tusschen dat land en Italie verklaren. Hier intusschen bestaat geen enkele dezer redenen. In stede dus van op eene buitengewone zending aan te dringen, heeft het gouvernement des konings aan dat van Turin doen gevoelen, dat het van zoodanige zending de noodzakelijkheid niet inzag, en na de ovatiën die door de bevolking van Stockholm en Kopenhagen aan den gezant van Koning Victor Emanuel zijn gebragt, wenscht het zich zelven geluk met zijne voorzigtigheid en met de welwillendheid, waarvan het Italiaansche bewind blijk heeft gegeven, door zich overeenkomstig onze inzigten te gedragen.

De heer minister van buitenlandsche zaken gaat daarna over tot de bespreking van het koloniale vraagstuk en tot de uiteenzetting der beginselen, die bij de benoeming van den heer Sloet van de Beele tot gouverneur generaal van Neêrl.-Indië zouden hebben voorgezeten.

»*Het Kabinet*, waarvan ik de eer heb deel uit te maken" — zegt de minister — »heeft ten aanzien van dit vraagstuk van zijn gevoelen doen blijken, zoodra het aan het bewind is gekomen. Het heeft doen verstaan, dat ofschoon het besloten had om bij de uitoefening van het gezag den liberalen weg open in te slaan, het zich niet kon verbinden om deze beginselen in al hunne gestrengheid toe te passen op onze overzeesche bezittingen, waarvan de gansch bijzondere toestand boven alles eischt een regtvaardig, maar een krachtig bestuur; terwijl de belangen van het moederland gebiedend de handhaving van het cultuur-stelsel eischen, hetwelk voor den staat aanzienlijke bronnen schept, zonder dat het de inlandsche bevolking met zwaardere lasten treft, dan het geval is in eenige andere kolonie. *Het kabinet van 's Gravenhage* heeft ten dezen opzigte zijn gevoelen niet gewijzigd; en indien ik men uwe aandacht op dat punt te moeten vestigen, dan is het omdat er sedert een feit heeft plaats gegrepen, dat, bovenal door de wijze waarop het in de meeste der Hollandsche dagbladen is toegelicht en uitgelegd, zoo kunnen doen gelooven, dat het gouvernement van zijne oorspronkelijke beginselen betrekkelijk dat vraagstuk zou zijn afgeweken. Dit feit is de benoeming van Baron Sloet.

»Aan den baron Sloet, tot dusver weinig als staatsman bekend, werden in den laatsten tijd toegedacht zeer geavanceerde staatkundige beginselen, hetgeen aanleiding gaf aan de voorstanders van de toepassing dier beginselen op het koloniaal bestuur, om in hunne dagbladen den nieuwen gouverneur-generaal als een der hunnen te proclameren, en om zijne benoeming uit te bazuinen als eene beslissende overwinning, die door de zich noemende koloniale oppositie zou zijn behaald. Indien het aldus ware, dan zou het kabinet van 's Gravenhage zich in vierkanten strijd met zich-zelf hebben gebragt, door zoodanige keuze aan de goedkeuring van Zijne Majesteit te onderwerpen. Het zal dan ook wel overbodig zijn, in eene breede ontwikkeling te treden ten betooge, dat het gouvernement gemeend heeft in den heer Sloet te vinden een verstandig bestuurder (administrateur intelligent), van zeer gematigde beginselen, en die hetgeen hij aan ondervinding mist, vergoedt door een snellen en zekeren blik en door een vasten wil."

»De verkeerde uitleg, dien men aan deze benoeming gegeven heeft, moet slechts worden toegeschreven aan den partij-geest die een slechten invloed uitoefent, voornamelijk op al hetgeen tot de koloniale belangen betrekking heeft."

Nadat de minister onderscheidene andere onderwerpen ter sprake heeft gebragt, waaronder ook de verhouding van het ministerie tot de tweede kamer, besluit de dépêche aldus:

»Het Italiaansche vraagstuk heeft nog tot interessante wisseling van gedachten aanleiding gegeven. Van de eene zijde werd het gouvernement aangevallen, omdat beweerd werd, dat het, door zich eene vrije waardeering der Italiaansche staatkunde voor te behouden, zon hebben opgeofferd de voordeelen, welke uit de erkenning konden worden getrokken. Van den anderen kant had men verlangd, dat de erkenning ware geweigerd, of althans verdaagd geworden. De regering des konings meent te mogen gelooven, dat zij, door zich naar geen dezer beide meeningen te gedragen, gehandeld heeft in den zin van de groote meerderheid der bevolking. De beide kamers hebben zich dan ook bij het gevoelen der regering aangesloten; de eerste kamer door te weigeren, de Italiaansche kweste in haar adres tot den koning te bespreken; de tweede kamer door het ontwerp aan te nemen van de commissie; dat noch goed-, noch afkeuring in zich sluit, maar enkel de hoop uitdrukt, dat de erkenning van Italie in overeenstemming zij met de belangen des vaderlands. De uitdrukking van dezen wensch heeft tot geenerlei verzet van de zijde der regering aanleiding gegeven."

Wij laten dit stuk voor hetgeen het is. Bij de beraadslaging over de begrooting zal het waarschijnlijk wel blijken, of de minister van buitenlandsche zaken de meening der tweede kamer omtrent de erkenning van het koningrijk Italie juist heeft opgevat; terwijl er dan voor de vertegenwoordiging en de ministers gelegenheid genoeg zal zijn, om onderling over de koloniale politiek van gedachten te wisselen, waarbij van zelf zal uitkomen, in hoeverre daarover overeenstemming bestaat, tusschen den minister van buitenlandsche zaken en de Staten-Generaal. Misschien is het echter niet van belang ontbloot, nu reeds te onderzoeken, of het stuk, als het werkelijk van den minister van buitenlandsche zaken afkomstig is, met medeweten van den minister van Kolonien is geschreven. Men zou beide ministers in een der eerste zittingen van de tweede kamer kunnen verzoeken zich daarover te verklaren. Intusschen geven twee zaken ruime stof om er over na te denken: 1°. Dat de minister van buitenlandsche zaken het goedvindt, met de gezanten te redekavelen over de interne Indische politiek, waarmede zij in hunne ambtsbetrekking, eigenlijk niets te maken hebben; 2°. Dat het stuk waarin dit geschiedt, toevallig *wordt publiek gemaakt, en wel in een blad, welks hoofdredacteur, zoo als men algemeen weet, de protégé is van den heer Rochussen, de schoonvader van den tegenwoordigen minister van buitenlandsche zaken, wiens politieke beginselen hij in brochures en in de* 's Gravenhaagsche Nieuwsbode, *met hand en tand verdedigde.*

(DE RED. DER N. R. C.)

— Op den 14den dezer is te 's Hage aangevangen en wordt sedert voortgezet het examen van een groot aantal onder-officieren van de verschillende corpsen des legers, dingende naar de betrekkingen van 2e. luitenant-kwartiermeester en administrateur van kleeding en wapening, alsmede van 2e. luitenant-kwartiermeester bij het leger in O. I., onder presidium van den generaal-majoor Hardenberg, chef der militaire administratie bij het departement van oorlog; de overige leden der commissie zijn: de luitenant-kolonel Boers, intendant in de 3de militaire afdeeling te 's Gravenhage; de kapitein-kwartiermeester Roelants van de koninklijke militaire Akademie te Breda; de kapitein Le Maitre van het reg. grenadiers en jagers te 's Gravenhage, en de 1e. luitenant-kwartiermeester Muller, van laatstgemeld korps, als secretaris.

— Van de verschillende regimenten infanterie zijn bij het leger in Oost Indie overgeplaatst een aantal korporaals en manschappen, die bij het koloniaal werfdepôt alhier in de sterkte worden ingenomen, tot tijd en wijle zij hunne bestemming naar Java zullen volgen.

— De in het duin plaats hebbende proeven met het getrokken kanon, welke bijgewoond worden door de artillerie officieren, alsmede door het detachement artilleristen van het Oost-Indisch leger, zullen worden voortgezet tot in de maand November a. s.

FRANKRIJK.

Bezoek van Z. M. den Koning der Nederlanden in Frankrijk.

COMPIÈGNE, 12 *October.*

Het strekt mij tot eene aangename taak, voorloopig u en dus ook uwe lezers te kunnen berigten, dat Z. M. de koning der Nederlanden behouden alhier is gearriveerd en dat op het kasteel het feest ter zijner eere reeds in vollen gang is. Eer ik intusschen nadere bijzonderheden daaromtrent mededeel, zij het mij vergund omtrent dat kasteel eene opmerking te maken, zoowel als omtrent Compiègne zelf, hetwelk in het oog uwer landgenooten misschien maar een eenvoudig onbeduidend landstadje is. Eenvoudig zelfs als *provincie stad* eenvoudig, ja dat is zoo; maar onbeduidend, neen! Integendeel, Compiègne heeft zulk eene gewigtige historische beteekenis, dat ieder vorst het zich wel tot eene eere kan rekenen, hier ontvangen te worden. Compiègne toch is werkelijk de oudste en merkwaardigste onzer keizerlijke residentiën. De eerste grondlegging der stad zijn wij verschuldigd aan de Romeinen. Ongeveer twee duizend jaren geleden hebben deze, in de rigting van het toenmalige Bellavocuum naar Augusta Suessionum, eene plaats aangelegd, die zij *Compendium* noemden en daaruit ontstond het tegenwoordige Compiègne, welks geschiedenis ons, inderdaad als een *compendium* in den vollen zin des woords, de geheele rei der Frankische en Fransche vorsten voor den geest terugroept. Hier ontving een Pepijn het gezantschap van keizer Constantijn Kropojnymos; hier heeft een Karel de Groote te midden zijner vele en vermoeijende staatszorgen oogenblikken van aangename verpozing gezocht en gevonden; hier heeft een Karel de Kale eene waardige gedachtenis aan zijn verblijf nagelaten door de stichting der schoone kerk van St. Cyprianus; hier werd een Lodewijk de Stamelaar gekroond en rust zijn gebeente, even als dat van een lateren Lodewijk, in het bekende grafgewelf. Philippus Augustus begiftigde de stad, als een bewijs zijner dankbaarheid voor den moed harer burgerij in den slag te Bouvines, met haar tegenwoordig wapen, op welks veld men een leeuw met het omschrift: *Regi et regno fidelissima* ziet prijken. Het raadhuis is eene schoone gedachtenis aan zijn koninklijken stichter Lodewijk XII, en wie denkt bij de aanschouwing van het prachtig koninklijk slot niet aan den grondlegger Karel V? Wie herinnert zich niet binnen dezen omtrek hoe eenmaal hier, door het verraad van een Willem de Flavij, de vermaarde Maagd van Orleans haren vijanden in handen viel? Nog staat daar, als eene herinnering aan dat historisch feit, de bekende toren, binnen wiens muren haar niets anders overbleef dan als eene arme gevangene hare vroegere grootheid te betreuren. Diezelfde muren zijn thans gescheurd, het dakwerk is in den loop der eeuwen vervallen en ingestort, maar drie krachtige lindestammen slingeren hunne takken als ter bescherming om dat gevaarte heen, waar de wilde duiven in de verbrokkelde kijkgaten vreedzaam haar nest bouwen. Met niet minder regt beroemt zich de burger van Compiègne op zijne archieven, waaronder een tal van documenten, waarin een Hendrik III en Hendrik de IV het getuigenis hunne dankbaarheid hebben uitgedrukt wegens de standvastige trouw der ingezetenen, die ten gunste der koningen onwrikbaar stand hielden tegenover de dreigende Ligue. Een Lodewijk de XIV organiseerde hier ter eere van Mad. de Maintenon een groot kamp, onder het bevel van den maarschalk Boufflers. Lodewijk de XV maakte een aanvang met den bouw van het nieuwe kasteel, die onder zijn rampspoedigen opvolger voortgezet, eerst was geëindigd onder Napoleon I, wiens jeugdige gemalin, Maria Louise van Oostenrijk, haar verblijf aldaar bestempelde met den naam van hare »*belle solitude*". En wien is het niet bekend; dat hier het feest werd gevierd der huwelijksverbindtenis tusschen koning Leopold van Belgie en de dochter van Lodewijk Philips. . . . . . Doch genoeg; ik wilde slechts eene vlugtige schets ontwerpen; want zelfs aan eene uitvoerige meer degelijke voorstelling zou toch altoos nog veel ontbreken, eer zij min of meer aanspraak kon maken op den naam van volledig. Dan zou het moeten worden eene schildering uit het voornaamste oorlogstijdperk der Bourgondiers, en er zoude eene geheele reeks van vorstelijke namen en vorstelijke handelingen moeten bijgevoegd worden. Doch daar het hoofdzakelijk slechts mijn plan was om van de historische beteekenis van Compiègne met een enkel woord melding te maken, moge het hierbij blijven.

Denk evenwel niet dat de stad, met haar roemrijk verleden en hare 9000 inwoners, op dit oogeblik een *schoone* stad kan heeten. Neen over het algemeen is zij dat niet; maar daarentegen levert zij een te heerlijker gezigt op, wanneer men haar, van de hoogte bij Margny, vóór zich heeft, 't zij men in haar noordelijk gedeelte de Oise tusschen de heuvelachtige oevers ziet kronkelen, 't zij men den blik vestigt op het slot, hetwelk men aan den oostkant der stad als 't ware tusschen het geboomte ziet oprijzen. Ook behoeft de wandelaar niet te vreezen, dat het hem binnen hare veste aan gelegenheid zal ontbreken om historische monumenten te bewonderen. Het stadhuis zal ongetwijfeld zijne aandacht trekken door een zuiveren stijl, terwijl hij een bezoek daar binnen in het belangrijk museum, — hetwelk de stad aan een harer ingezetenen, den heer de Vivenel heeft te danken, — zeker niet als tijdverlies zal aanmerken. Voorts ziet hij de trotsche ruïnen der oude abtdij van St. Corneille, en vindt hij welligt als kunstkenner in de beschouwing daarvan genoegen, dan zal hij niet minder gaarne verwijlen bij de statige kerk van St. Jacobus, al is het ook dat de wat te zwaar gebouwde, of liever eenigzins plompe toren het overigens zoo goed geordend geheel eenigermate ontsiert. En is de beschouwer geen liefhebber op dat terrein, welnu dan zal hij zich ongetwijfeld ver lustingen bij den aanblik op het kasteel. — Dit gebouw heeft den vorm van een onregelmatigen driehoek, waarvan men aan de grootste zijde, die zich op eene lengte van 193 meters uitstrekt, een ruim gezigt heeft op het Park en de met volle regt zoogenaamde *Beaux Mont*. Aan die zijde prijkt het gebouw met een frontispice in Italiaanschen stijl, geschraagd door vier Ionische kolommen, terwijl het oog tevens wordt geboeid door de prachtige Dorische zuilengangen, in wier midden men den ingang tot de *Cour d'honneur* aantreft. Voortreffelijk is de bewerking van het sierlijk ijzeren hekwerk, dat van 1784 dagteekent en het kunsttalent van een Raguet alle eer aandoen, even als het schilderwerk de namen van een Girodet en Redouté en de beeldhouwwerken dien van een Meiszel vereeuwigen. De tuin is naar evenredigheid niet groot, maar zeer goed aangelegd en prijkt met onderscheidene marmeren en bronzen standbeelden, waaronder een *Mucius Scaevola* van Gruyère, een *Mercurius*, alsook een *Jupiter en Europa* van Debay, een *Caïn* van Jouffroij, enz. Aan beide zijden van het terras aanschouwt men, te midden van een digt houtgewas, insgelijks een aantal beeldengroepen, hier tusschen het groen als verscholen, ginds te midden van een open terrein den blik der wandelaars boeijende. Verder rust het oog op twee pavillons, wier prachtige Toskaansche zuilen tusschen de hooge lindeboomen een heerlijk effect maken. Door de onder Lodewijk XV aangelegde avenues komt men in het bosch, terwijl de ruimte tusschen dit woud en den weg naar Soissons wordt ingenomen door het gereserveerde park, hetwelk speciaal voor de keizerlijke jagt bestemd is.

Het bosch zelf heeft eene oppervlakte van 14600 hectares en bestaat grootendeels uit eiken en olmen: alleen vindt men langs de vijvers ook berk- en beukgewas. Aan den zoom dezer geheele uitgestrektheid liggen overal gehuchten en op zich zelven staande woningen voor de boschwachters en arbeiders. In vroeger eeuwen hebben de Romeinen op die ruimte eenmaal hun kamp opgeslagen; later werden hier door de broeders van onderscheidene geestelijke orden kerken en kloosters gebouwd en ook de koningen hebben er hunne jagthuizen opgerigt. En thans? Zij zijn niet meer, die grooten der aarde, wier feestgedruisch eenmaal hier in de verre echo's weergalmde. Zij zijn niet meer, die forsch gespierde ruiters en ridderlijke wapenknechten, wier jagthoorns den schitterenden stoet huns gebieders aankondigden. Zij zijn niet meer, die duizende nijvere landbewoners, wier spaden en houweelen hier tot de grondlegging van zooveel heerlijks, welligt onder de toonen van een eenvoudig landelijk lied, de klonter deden splijten. Zij zijn niet meer, die vrome broederscharen, wier godsdienstige ijver in het stille avonduur de klokketoonen over de wijde ruimte deden klinken, om het landvolk tot den gebede uit te noodigen. Zij allen zijn niet meer; zij zijn verdwenen met de rijen van het voorgeslacht, om plaats te maken voor de vorstelijke weelde van den tegenwoordigen tijd! . . . . . . Doch waartoe zoude ik mij verdiepen in het denkbeeldige! Mijne taak omvat geheel iets anders dan idealen en heb ik, met het oog op het vorstelijk kasteel, mij een oogenblik door de beelden van het verledene laten wegslepen, zoo wil ik mij thans uitsluitend wijden aan het tegenwoordige, en u spreken van het bezoek van uwen koning op den ridderlijken burgt onzer voorvaderen.

Z. M. koning Willem III arriveerde alhier ten half zes ure, na reeds op de grenzen namens den keizer ontvangen te zijn door diens adjudant, kolonel Favé, den stalmeester markies de Caux en den kamerheer hertog de Conégliano. Welke personen zich in het gevolg des konings bevonden, zal ik wel niet behoeven mede te deelen, omdat u deze wel bekend zullen zijn. Ik kan dus volstaan met aan te stippen, dat de Nederlandsche gezant bij het hof der Tuilerien, vergezeld van den secretaris zijner legatie, Z. M. insgelijks waren te gemoet gegaan en dat de Fransche gezant bij het Nederlandsche hof ook Z. M. vergezelde. Eenige oogenblikken voor de aankomst had de keizer zich naar het station begeven, alwaar alles op de meest passende wijze voor de ontvangst van den koninklijken gast was ingerigt, terwijl bij het gebouw een detachement guides geposteerd stond. Na de begroeting, die van weerszijden hoogst vriendschappelijk was, werden de generaals Fleury, Clérambault, Molard en de overige officieren, die den keizer vergezelden, aan H. D. voorgesteld, waarna de koning van zijn kant de Nederlandsche heeren aan den keizer voorstelde. Onmiddelijk daarop plaatsen zich de beide souvereinen, door de juichende volksmenigte begroet, in een gala-rijtuig; naast het eene portier reed de generaal Clérambault en naast het andere de baron de Bourgoing te paard, terwijl het tegenlijk met nog drie andere hofrijtuigen, door de guides werd geëscorteerd en langs de rue Solferino naar het kasteel op weg ging.

Voor de *cour d'honneur* stond eene compagnie zouaven geposteerd met het état-major aan het hoofd. Deze troepen bewezen den koning de militaire honneurs, welke door Z. M. op de gebruikelijke wijze werden beantwoord. Te gelijker tijd kwam de keizerin, vergezeld van den keizerlijken prins en omgeven door haren hofstoet, de trappen af en den koning te gemoet, om HD. op hare bekende gracieuse wijze te verwelkomen. Na H. M. de hand gekust en eenige woorden met haar gewisseld te hebben, bood de koning haar den arm en geleidde haar naar boven langs den schitterend verlichten trap, op welken de centgardes in hunne prachtige uniformen geschaard stonden. Inmiddels deed zich de militaire muziek hooren, hetwelk evenwel slechts zoolang duurde tot HH. MM. de zaal waren ingetreden.

Het groot diner was aangekondigd tegen 7 ure. Na afloop daarvan zal er, volgens het programma, voor heden niets meer te doen zijn. Gelijk men wel kon begrijpen, moet Z. M. na zulk een reis dan ook te zeer vermoeid wezen.

Het is een heerlijke avond. Talrijke groepen bewegen zich op de hoogte van het kasteel; alles ziet verlangend uit naar die helder verlichte ramen, in de hoop van den vorstelijken bezoeker te zien te krijgen, maar te vergeefs!

Compiègne, 13 *October.*

Met den Parijschen trein, welke hier des morgens ten 10½ uur aankomt, arriveerden prins Napoleon en prinses Clothilde, die na Donderdag van hunne reis naar Amerika teruggekeerd zijn, zich naar Compiègne hadden begeven om er den doorluchtigen gast des keizers, den koning der Nederlanden, te begroeten.

Ten 12 uur werd een prachtig déjeuner in het kasteel voorgediend, en ten 2 ure een togtje naar Pierrefonds ondernomen.

Pierrefonds (het vroegere Petrafonds) is een der schoonste slot-ruïnen, die voor ons uit de middeleeuwen bewaard zijn gebleven. Iedere bezoeker getuigde het, dat zelfs de verbeelding niets tot verfraaijing dier ruïne zou kunnen uitdenken. Zij is op vier mijlen afstand van Compiègne, aan den zoom van het bosch op eene hoogte gelegen, en verheft een half dozijn torenspitsen hoog in de lucht. Aan den Noordelijken en Westelijken vleugel bevinden zich kolossale hoek-torens, veel overeenkomst hebbende met die van het beroemde slot te Heidelberg; de tijd heeft hen van hun dak beroofd en de muren zijn vaneen gespleten, als ware het om zich op hunne dikte te verhoovaardigen, die meer dan drie meters bedraagt.

Er was een tijd, dat de Pierrefonds gruwzaam huis werd gehouden. Nivelon, Drogon en Agathe de Pierrefonds zijn namen van slotbezitters, of liever van opperhoofden van bandieten, die zich in vroegeren tijd berucht gemaakt hebben.

Van algemeene bekendheid zijn de heldendaden die Bosquiaux in het begin der vijftiende eeuw te Pierrefonds verrigtte en vooral de dappere Rieux, die, na den moord op Hendrik III gepleegd, het slot in naam der Ligue bezet hield. Vruchteloos zond Hendrik VI den maarschalk Biron met eene aanmerkelijke krijgsmagt tegen het slot af. Biron rigtte het zwaarste belegeringsgeschut tegen de muren van het slot, maar het baatte niets, hetgeen dan ook een kronykschrijver van dien tijd heeft doen zeggen: *Que le Maréchal Biron ne fit que blanchir la muraille avec ses boulets.*" De koninklijke troepen zagen zich genoodzaakt het beleg op te breken. Een jaar later bevond Hendrik IV zich te Compiègne, hetgeen Rieux op het denkbeeld bragt om met zijn volk Pierrefonds te verlaten, den koning op te ligten en hem als gevangene naar het slot terug te voeren. Een boer verraadde echter dit plan, zoodat de koning het gevaar ontkwam. Kort daarna viel Rieux daarentegen in handen des konings, die hem te Compiègne op het plein voor het stadhuis liet ophangen.

Alhoewel Pierrefonds daarna het gezag des konings erkende, bleef de bezetting nimmer getrouw, hetgeen gedurende vele jaren tot bloedige botsingen aanleiding gaf. Onder de regering van Lodewijk de XIII werd ten slotte op raad van Richelieu tot slechting der muren van het slot besloten; dat was echter geene gemakkelijke taak, zoodat het werk der sloping dan ook onvoltooid bleef. De ruïne werd in 1798 als nationaal eigendom voor de som van 8000 francs verkocht. Napoleon I kocht haar later voor 5000 francs. Sedert is zij het eigendom der kroon gebleven.

Een der merkwaardigheden dezer ruïne zijn de ongelooflijk groote onderaardsche gewelven, die eertijds deels tot verblijfplaats voor de troepen, deels tot gevangenissen, deels tot begraafplaats dienden. Daar rust onder meer anderen het stoffelijk overschot dan Mathieu de Mariënwal die — en wie daaraan twijfelt krijgt het met de boeren te kwaad —, nog altijd geen rust vinden kan, waarom hij dan ook ieder jaar in den Sylvesternacht teekenen van leven geeft. Dan opent zijn standbeeld den mond om met ijzingwekkende stem een ontzettenden vloek uit te spreken; dan kraakt de zerk en wordt zij van ontsteltenis met koud zweet bedekt; dan ook strekt het geraamte krampachtig de armen naar Mariënwal uit en wentelt zich om op de andere zijde, in welke positie het liggen blijft tot het volgende jaar!

In de onmiddelijke nabijheid der ruïne bevindt zich een klein meir, waarop een sloep ten anker ligt; die ter eere der aanwezigheid van den koning der Nederlanden met vlaggen overdekt is. De sloep behoort den eigenaar der bad-inrigting toe, die aan de boorden van het meir eenige jaren geleden gevestigd werd toen men aldaar eene zwavelhoudende bron ontdekt had. Deze bad-inrigting zal van hare zijde een bron van voorspoed voor het vlekje worden, vooral wanneer de keizerlijke familie, even als in den laatsten tijd, veel te Compiègne vertoeft.

Bij den togt naar Pierrefonds bediende het doorluchtige gezelschap zich van *char-à-bancs*, ruim genoeg om ieder aan 12 personen zitplaatsen te verschaffen. Op de eerste bank van den eersten wagen zaten de keizer en de keizerin met Z. M. Willem III. De koning had de keizerin aan zijn regter- en den keizer aan zijn linkerzijde. Op de andere banken hadden onder de anderen de princessen Clotilda, Eslingen en Murat plaats genomen. Het gevolg vulde niet minder dan 10 char-à-bancs. Een uur vroeger was de voortreffelijke muziek der guides in een met postpaarden bespannen omnibus vooruit gezonden om het verblijf der hooge gasten te Pierrefonds te veraangenamen —, vooral om muziek te maken gedurende het collation, dat aldaar zou plaats hebben.

Onder de genoodigden bevonden zich de heeren Leon Gozlan en Thierry.

De koning was zigtbaar getroffen, zoowel over de heerlijke natuurtooneelen die zich aan hem voordeden zoodra hij zich in de ruïne bevond, als over de vertrouwelijke, regt hartelijke wijze waarop de keizer en de keizerin hem het verblijf te Pierrefonds trachtten aangenaam te maken. Op het daartoe door den koning uitgedrukt verlangen, geleidde de heer Viollet-le-Duc (de architect die de restauratie der ruïne bestuurt) hem door het slot. Z. M. heeft zich daarna geruimen tijd met dien architect onderhouden.

De trein, die naar Pierrefonds den kortsten weg genomen had, maakte op den terugtogt een kleinen omweg en keerde langs de *Beaux-Monts* terug. Op alle kruiswegen vond de stoet de bewoners der omliggende dorpen in feestgewaad bijeen, daartoe gedreven uit nieuwsgierigheid om den koning te zien.

De keizerlijke prins werd heden aan den koning voorgesteld; de prins droeg bij die gelegenheid het costuum van een *veneur* (costum Louis XV).

Heden avond tooneelvoorstelling op het kasteel. — Morgen jagtpartij. — Dingsdag revue over het garnizoen.

Compiègne, 14 *October.*

In den linkervleugel van het keizerlijke slot alhier, bevindt zich het théater. Het kan ongeveer 500 toeschouwers bevatten. In 1832 werd het gebouwd in de plaats van het vroegere *Jeu de Paume*. De inrigting (parterre en drie rijen loges) is gelijk aan die van alle andere theatres. De keizerlijke loge is vlak tegenover het tooneel aangebragt en biedt ruimte voor 40 personen. De verlichting is schitterend deels door gaz, deels door bougies.

Reeds ten 8 ure waren gisteren avond alle plaatsen in het théater door rijk getooide dames, officieren en hoofd-ambtenaren bezet. Ten 8½ ure verscheen Z. M. de koning der Nederlanden H. M. de keizerin geleidende. De keizer volgde onmiddelijk. Al de aanwezigen ontvingen de doorluchtige bezoekers staande, wat door hen met eene buiging beantwoordt werd.

Onmiddelijk daarna ving de voorstelling aan. De leden van het personeel der *Comédie Française* speelden op onvergelijkelijk voortreffelijke wijze en mogten zich dan ook herhaaldelijk in de blijken van goedkeuring der vorstelijke personen verheugen. Men voerde bij die gelegenheid ten tooneele *Les caprices de Marianne*, van Alfred de Musset en *La pluie et le beau temps*, eene comédie van Léon Gozlan, die onlangs voor het eerst te Baden-Baden werd opgevoerd.

De koning was in het zwart gekleed, met het groot cordon van het legioen van eer. De keizer droeg van zijne zijde het groothuis van den Nederlandschen leeuw.

Eerst ten 11 ure was de voorstelling geëindigd.

Heden na den middag wordt in het bosch van Compiègne eene drijfjagt gehouden, — des avonds: „*curée froide aux flambeaux.*" Morgen (Dingsdag) begeven HH. MM. zich naar Parijs. waar zij des avonds de voorstelling in eene der schouwburgen zullen bijwonen.

Tegen Woensdag is eene groote jagtpartij georganiseerd in het park van Versailles. (*Wordt vervolgd*)

BELGIË.

Bezoek van den koning der Nederlanden te Luik.

Den 19den October, 's avonds ten 7 ure, had Luik het genoegen, Z. M. den koning der Nederlanden binnen zijne muren te zien. Dat was een regt feestelijk oogenblik. Reeds sedert den namiddag bewoog zich de volksmenigte door de volle straten in de rigting van het spoorweg-station, alwaar Z. M. moest aankomen. Het was of ieder bevreesd was te laat te zullen komen, om een plaatsje magtig te worden, waar hij den vorst eenigzins van nabij zou kunnen gadeslaan. Een uur te voren stonden reeds de troepen voor het genoemde gebouw geschaard en verbeidden zij, even als de woelige massa, met ongeduld het bepaalde uur. Naauwelijks had de klok dit eindelijk aangekondigd, of er ging reeds een algemeen gejuich op, hetwelk zich met verdubbelde kracht deed hooren, toen men den koninklijken trein in de verte zag naderen en enkele daartoe begunstigden in de gelegenheid waren, koning Leopold vergezeld van Z. K. H. den hertog van Braband, die zich gereed maakten om koning Willem plegstatig te begroeten, aan de buitenzijde van het station te zien. De ontvangst was regt hartelijk. De koninklijke gast werd behalve door zijn gevolg, ook nog vergezeld door den luitenant-generaal Lahure en den graaf de Ficquelmont, adjudanten van Z. M. koning Leopold, die benevens den Nederlandschen gezant en het personeel dier legatie, Z. M. gezamelijk reeds aan de Fransche grenzen waren te gemoet gekomen. Op het oogenblik dat de vorst uit de berline stapte, werd zijne aankomst met het lossen van 21 kanonschoten aangekondigd, en liet de militaire muzijk de Nederlandsche volksliederen hooren. Eene ware geestdrift maakte zich van de gemoederen meester, toen het koninklijk gezelschap naar buiten kwam en in de rijtuigen plaats nam, die, in optogt gerangeerd, langs de kade van Avroy en den boulevard la Sauvenière den weg naar het gouvernements-paleis volgden. Langs dien geheelen weg klonk het onophoudelijk te midden van den volksdrom op de straat en uit de geopende bovenramen van alle huizen: „*Leve Koning Willem! Leve de Koning van Holland!*" Dat vrolijke gejoel had een te levendiger aanzien, doordien dat gedeelte der stad luisterrijk geïllumineerd was, terwijl overal de Belgische en Nederlandsche kleuren tusschen frissche guirlandes prijkten. Toen de stoet gepasseerd en op genoemd paleis aangekomen was, bleef de menigte nog steeds dezelfde levendige opgewektheid betoonen. Onder begunstiging van den schoonen, hoewel vrij koelen en aanvankelijk zelfs kouden herfstavond, verlustigde zij zich in het licht der duizende witte en gekleurde lampions en bleef zij gestadig bijeen op het punt, van waar het muzijkcorps zich met fakkellicht naar het paleis zou begeven, tot het houden eener senerade ter eere van den koninklijken bezoeker. Dit gebeurde tijdens het hoog gezelschap zich aan het diner bevond, hetwelk ten 8 ure in de groote zaal was aangevangen en waartoe 50 personen geïnviteerd waren.

Dit diner was meer dan luisterrijk en de meest opgeruimde stemming heerschte daar. Vooral de beide koningen bleken zeer ingenomen met de ontmoeting van het oogenblik, menigmaal ledigden zij hunne glazen, na op hartelijke wijze en onder het uitspreken van welgemeende woorden, te hebben geklonken. In één woord, het diner was in ieder opzigt den naam van een feestmaal waardig. Koning Willem zat ter regter zijde van koning Leopold; naast Z. M. de hertogin van Braband. In Z. M. onmiddelijke nabijheid waren de hertog van Braband, de gravin de Bavay, de baronnes Gericke van Herwijnen, de baronnes de Marches, de heeren Jhr. de Kock en de oud-minister Frère-Orban geplaatst.

Koning Willem heeft den 20sten 's morgens precies ten acht ure, Luik verlaten, ten einde over Keulen en Dusseldorp huiswaarts te keeren. Ten acht ure verkondigde het geschut van de citadel dat HH. MM. het paleis verlieten. In een open rijtuig gezeten, reden de beide koningen en de hertog van Braband naar het station, langs denzelfden weg die Zijne Nederlandsche Majesteit bij zijne aankomst had gevolgd. De menigte was in weerwil van het vroege uur niet minder talrijk, en niet minder opgewonden, dan den avond te voren. Menige olijftak, het symbool van den vrede, werd in het koninklijk rijtuig geworpen.

Beide vorsten waren even als den vorigen dag in uniform, echter zonder hunne grootkruisen. De hertog van Braband droeg de orde van het gulden vlies.

Aan het station heeft koning Leopold de aldaar aanwezige civile en militaire autoriteiten aan Z. M. voorgesteld; vervolgens begaf men zich naar den koninklijken waggon. Hier drukte koning Willem den Belgischen vorst lang en met warmte de hand: „Sire, ik gevoel mij gelukkig, dat ik uw land eens bezocht heb," zeide Z. M. in het Fransch, waarop koning Leopold in het Engelsch antwoordde: „Ik hoop maar, dat ik u spoedig eens zal weêrzien." Vervolgens wendde de koning zich tot den hertog van Braband, en drukte ook dien hartelijk de hand met de woorden: „tot weêrziens, mijn waarde hertog," terwijl hij hem tevens een pakje overgaf, dat zich in den waggon bevond, en eenige keurige photographische afbeeldingen van de meest schilderachtigste gezigten van Compiègne en Pierrefonds bevatte. Z. M. had die als geschenk voor de hertogin van Braband bestemd.

Nogmaals wendde koning Leopold zich tot zijn gast, die juist den gemeenteraad van Luik groette: „het doet mij zooveel genoegen, dat wij vrienden zijn geworden, sire," zeide hij hartelijk en stak hem nogmaals de hand toe. „En mij niet minder," gaf de ander ten antwoord, terwijl hij de hem aangeboden hand in de zijne klemde. „Ook voor onze beide volken acht ik het een geluk."

Op de meest welwillende wijze zeiden ook koning Leopold en de hertog het gevolg van koning Willem vaarwel, die weldra in den waggon stapte, en zich voor het portier plaatsende, regts en links met de hand wuifde. De militaire muziek deed het: *Wien Neêrlands bloed* hooren, de klokken luidden, en 't geschut gaf het sein tot vertrek: met slaan van achten verliet de koning dan ook Luik, onder het oorverdoovend gejubel der menigte, die luidkeels *leve de Koning, leve Willem!* riep.

Koning Leopold heeft vervolgens over de troepen die om 't stationsgebouw geschaard stonden, eene revue gehouden.

Al wat men omtrent, de ontmoeting tusschen de beide vorsten te weten kon komen, is thans medegedeeld. Er kan nog bijgevoegd worden dat elk, die de beide koningen van nabij mogt gadeslaan, de overtuiging met zich heeft genomen, dat hartelijkheid, wederzijdsche hoogachting, en warme vriendschap, beiden de woorden in den mond gaven, terwijl de hulde, die het Belgische volk koning Willem bewees, in ieder opzigt den stempel van welgemeendheid en van ingenomenheid met Neêrlands vorst en volk droeg.

HANDELSBERIGTEN.

Rotterdam, 24 October.

Ofschoon verschillende omstanddigheden — zoo als de financieele moeijelijkheden, waarmede de Fransche bank heeft te kampen, en min of meer onrustbarende verschijnselen aan den staatkundigen gezigteinder — de toekomst weder in een minder gunstig daglicht stellen en alles behalve geschikt zijn om vertrouwen op te wekken, bleef echter de stemming aan onze koloniale waren markt in het algemeen vrij gunstig; terwijl de gehouden veilingen van Thee, Katoen, Wol, Tabak *en* Droogerijen *daaraan nog al eenige levendigheid bijzetten,* Koffij *is stiller en werd in enkele gevallen zelf iets lager afgegeven; doordien voorloopig in de behoeften voorzien is.* Thee *daarentegen is zeer gunstig gestemd, en sedert de N. H. M. veiling, waarin alles grif en tot ferme prijzen verkocht werd, is voor verschillende N°. avans besteed geworden. De in veiling gebragte* Katoen *vond tot ver boven de taxatie coulant nemers.* Rijst *blijft zeer vast, ofschoon met weinig omzet in de* 1ste *hand, doordien de importeurs niet tot de tegenwoordige prijzen willen afgeven.* Specerijen *blijven gedruk.* Indigo *zeer vast en tot op nieuw hoogere prijzen verhandeld.* Banca Tin *stil en bij partij f ½ lager verkocht.*

Koffij. De stemming voor dit artikel, welke gedurende eenige dagen na het vertrek van onze laatste nog in vastheid toenam — zoodat van goed ord. zuiversmakende *Java* à 44 c. weinig meer voorkwam — is sedert het begin der vorige week kalmer geworden en men kan thans weder gemakkelijk tot genoemden prijs terecht komen. Enkele ceelen werden zelfs tot 43 c. voor ordinair en 43½ c. voor goed ordinair omgezet; doch tot deze prijzen zijn de aanbiedingen zeer schaarsch, daar de houders in het algemeen na afloop van den ontvangst-termijn bij de N. H. M. op nieuw eene vastere stemming te gemoet zien. Voor het tegenwoordige is de omzet beperkt, daar de behoeften van het binnenland voorloopig vervuld zijn en er tot de verhoogde prijzen weinig kooplust voor uitvoer bestaat. Uit de eerste hand werd gisteren afgedaan de lading van 10,600 bn. *Padang* ex *Jason*, tot 43½ c., hetgeen nog betaald is en de markt weder ten volle bevestigd heeft.

Ruwe **Suiker.** Sedert de laatste mail werden verkocht:

2202	kn.	*Passaroean*,	per *Vier Gebroeders*, N°. 11½.			
394	„	*Pekalongan*,	N°. 13, *f* 36, ex *Stella Maris*.			
141	„	*Cheribon*,	N°. 19, „ 39¾, ex *Eugenie*.			
38	„	*dito*	diverse N°. rest *Eugenie*.			
590	„	*Bezoekie*,	N°. 9½,	per *Jason*,	}	tot ca. Sept. waarde.
260	„	*dito*	N°. „	zeilende per *Van Galen*.		
839	„	*Soerabaija*,	N°. 13 }	opgeslag., per *Ridderkerk*,		
743	„	*dito*	N°. 16 }			
172	„	*Samarang*,	N°. 13	„ per *Ant. Geertruida*,		

De houders toonen weinig geneigdheid tot verkoop op de tegenwoordige waarde, dan alleen voor bruine en slappe kwaliteiten, welke men tot iets beneden September gaarne zoude afgeven, doch waarvoor biedingen zelfs zeer schaarsch te verkrijgen zijn.

Thee. De veiling van 25196/4, 15/8, 1811/12 kn. *Java* en 32/12 kn. *Japan*, door de N. H. M. den 19den dezer alhier gehouden, is zeer willig afgeloopen; zijnde alles grif verkocht, de *Zwarte* soorten tot taxatie en de *Pecco* en *Groene* aanmerkelijk boven de getaxeerde waarde.

Sedert de veiling verkeert het artikel in eene zeer gunstige stemming, zijnde de meeste nommers tot veilingsprijzen gezocht en voor verscheidene reeds avans betaald. Er is echter weinig meer disponibel: daar een groot gedeelte voor uitvoer gekocht is. *China* Thee is ook gevraagd, doch in de beste soorten moeijelijk te vinden. 263/4 kn. *Java Congo* en *dito Tehin* ex *Prinses Charlotte* zijn tegen 6 Nov. in veiling aangeslagen. Men noteert gewone *China* en *Java Congo* 85 à 90 c.

In **Specerijen** blijft de omzet zeer beperkt, de stemming is voortdurend gedrukt en de meeste soorten zijn tot de laatste veilingprijzen aan de markt. Alleen *Amboina Nagelen* trekken iets meer attentie en bedongen 22 c. voor No. 2 der laatste veiling. Voor *Noot* werd, ten gevolge van eenige vraag voor uitvoer, ook een klein avans besteed; doch kon zich daarop niet staande houden. *Foelie* D. 63 à 64 c.

Rijst zeer vast, *Java* en *Java Tafel*- zeer gevraagd doch zonder voorraad. De houders van *Akjab* zijn door de hoogere notering van Londen zeer geretireerd, terwijl de koopers niet boven *f* 7½ voor *Necranzie* en *f* 7⅞ voor *Rangoon* willen besteden. Men noteert *Java Carga f* 7½ à *f* 8, blanke *Java f* 9 à *f* 10½, *Tafel f* 11 à *f* 12. *Gepeld* vindt in de ordinaire soorten geregeld aftrek voor consumtie; terwijl de betere kwaliteit voor uitvoer gevraagd wordt. Men houdt thans goed gepelde *Aracan* op *f* 9½, dito *Voorloop f* 10½ à *f* 11, *Tafel f* 13 à *f* 14.

Van *Java* **Tabak** werden diverse partijen in veiling en bij inschrijving tot stijve prijzen afgedaan; voor ordinaire soorten ziet men geen verdere verhooging te gemoet.

Wol. De veiling van 15 en 16 dezer te Amsterdam, getuigde wederom van de geschiktheid van onze markt voor dit stapel artikel. Ondanks den tragen fabrieksgang en den druk waaronder de handel ligt, ontbrak het niet aan koopers, ofschoon de kleine hoeveelheid eenige belangrijke koopers deed missen. De stemming was zeer geanimeerd vooral den eersten dag, zijnde op den tweeden nog minder gegadigden aanwezig, doordien reeds eenige, meest inlandsche koopers vertrokken waren. *Kaap*-Wollen goede en goed geconditioneerde bedongen de hoogste prijzen der laatste Londensche veiling; slecht geconditioneerden worden verkocht tot de gemiddelde prijzen der Londensche veiling, terwijl *Grease* of *Vet*-Wollen duurder betaald werden. *Sydney*-Wollen goede en goed geconditioneerde duurder bedongen iets meer dan de Londensche prijzen en de slecht geconditioneerde gingen tot de Londensche midden-prijzen grif weg. *Beunos-Ayres* goede midden en slecht geconditioneerde tot de prijzen der laatste Antwerpsche veiling en de ordinaire 5% meer. *Bombay*-Wollen grif verkocht tot volle laatste Liverpoolsche prijzen en dus 10% meer, en hooger dan drie maanden vroeger. *Angora Geitenhaar* bleef 5% beneden Londensche prijzen wegens gebrek aan concurentie. De *Kaap*-Wollen werden meest door inlandsche, Belgische en Pruissische verbruikers gekocht en met het oog op de 25000 bn., welke voor de aanstaande veiling in Londen aangekondigd zijn, mag het alhier verkregen resultaat bevredigend genoemd worden. De sterke concurentie voor Sydney-Wollen tusschen Fransche en Belgische koopers is een goed teeken voor onze markt.

Huiden. *Java Runder-Buffel*- vinden steeds coulant aftrek; door gebrek aan disponibele partijen bepaalde zich evenwel de omzet uit de 1ste hand tot 500 *Oost-Ind. Runder*-, ex *Johannes Lodewijk* tot 58 à 59. Naar andere soorten bestaat ook goede vraag en behalve 9 kav. ged. *Buenos-Ayres* (van de 26 kav. opgehouden in veiling 25 Sept.) welke tot verhoogde prijzen nemers vonden, zijn nog afgedaan 12000 *Rangoon*- per *Delmina* tot 38 à 40 c. en 290 B. S. *St. Domingo* per *Nautilus* tot 28 à 30 c.

Java **Indigo** zeer vast op 25 à 30 c. boven de laatste veilingprijzen, waartoe enkele omzettingen plaats vonden; door gebrek aan disponibelen voorraad was echter de omzet van weinig belang. *Cochenille* trok meer attentie en de laatste veilingprijzen werden bij partij te vergeefs geboden.

In **Arak** vonden sedert onze vorige verschillende afdoeningen plaats, zoowel te Amsterdam als hier, als:

21/2 Leggers }	*Java Rum*	130%	ex *Passaroeang*	tot *f* 136 à *f* 138
15/2 Pijpen }				
25 Leggers	*Batavia Arak*		ex *Auguste*	tot *f* 140
25 „	„	„	„ *Australië*	iets boven *f* 135
50 „	„	„	„ *Auguste*	„ „ „ 140
45 „	„	„ 127% }	„ *Christine en Jann.*, zeer goede	
50 „	„	„ 117 „ }	„ kwal. n. giss. boven *f* 150	
40 „	*Java Rum*	„	„ *Henr. Maria*	tot *f* 116 à *f* 118

In *Banca* **Tin** ging weinig om, ofschoon bij partij tot *f* 69¼ werd afgedaan. Men noteert nominaal *f* 70, welke prijs voor gerijf besteed wordt.

Bindrotting was coulant tot hooger prijzen te verkoopen, *Banjermassing* tot *f* 9 à *f* 12½; *Kocti f* 6½ à 7; *Padang f* 8 à *f* 10. Afgedaan werden 2521 bossen per *Maria Adriana*, 3174 bossen per *Maleijer*; 2700 bossen per *K. N. Y. C.*, 3785 bossen per J. *D. Marshall*, 4610 bossen per *Jason*. 3455 bossen per *Macdsser* en 1641 bossen per *Doggersbank*.

BINNENLANDSCHE BERIGTEN.

Preanger-Regentschappen. — Den 29sten November jl. des morgens ten 5 uur 5 minuten is te Tjiandjoer na eene golvende beweging van den grond, eene vrij hevige schok van aardbeving gevoeld.

De rigting was van het Noorden naar het Zuiden. De schok heeft zich des namiddags ten 3 ure, doch in ligteren graad herhaald.

Banjoemaas. — In de dessa Malabar, district Dajaloehoer afdeeling Tjilatjap is eene epidemie uitgebroken.

De eerstaanwezende officier van gezondheid te Tjilatjap vond bij zijne komst aldaar 30 cholera lijders, waarvan 12 hersteld en 10 overleden zijn, zoodat op den 20sten November onder geneeskundige behandeling 8 lijders overbleven, voor welker verpleging het noodige is verrigt.

Door dien geneesheer worden als vermoedelijke oorzaken van het ontstaan dezer ziekte opgegeven, het gestadig werken in de sawas bij aanhoudende regens na lange droogte, de groote en plotselijke afwisseling van het weder, het eten van onrijpe vruchten, enz.

Sumatra's Westkust. (November). — De dysentrie-epidemie in het district Boea en Lintau, liet zich gunstiger aanzien; bij de onder ultimo September, in behandeling gebleven lijders kwamen in October 97 zieken, er bezweken 16 en herstelden 120, zoodat op ult. October in behandeling bleven 21 lijders.

In Indrapoera en Plangei kan die ziekte als geweken worden beschouwd.

In het district Rau heerschten vele koortsen en buikloop; allen, die van de hun aangebodene geneeskundige hulp gebruik maakten, herstelden; van hen daarentegen, die ongenegen waren Europesche geneesmiddelen te gebruiken, stierven 31 pers.

Dezelfde ziekte vertoonde zich ook op de Batoe-Eilanden.

De vele regens, gedurende de maand November gevallen, waren gunstig voor den sawah-arbeid, doch de daarbij gepaard gaande hevige winden bragten overal in de afdeeling Aijer Bangies veel schade aan den bloesem van den koffijboom toe.

Op Nias duurden de aardschuddingen steeds voort, zoodat onder de bevolking het geloof heerschte van eene aanstaande vernietiging van dit eiland.

Benkoelen. (November). — In het district Siblat (afdeeling Mokko Mokko), kunnen thans alle rijstvelden, die vroeger afhankelijk waren van regen, met stroomend water besproeid worden.

In de Makakau Oeloe Sindang, een onafhankelijk gewest in de binnenlanden van Kauer, zijn op verzoek der hoofden aldaar, door den gouvernements vaccinateur Si Mali 4029 personen ingeënt.

In den nacht van den 28sten September is in de doeson Padang Taija (Kroë) brand ontstaan, waardoor 17 huizen met de daarbij behoorende 10 padischuren in de asch zijn gelegd, welke brand aan 17 personen eene schade veroorzaakte van pl. m. *f* 2,194,75; de oorzaak van den brand was onvoorzigtigheid.

In den nacht van den 19den op den 20sten November, omstreeks half twee uur, zijn ter hoofdplaats Benkoelen twee kort op elkander volgende schokken van aardbeving gevoeld, die te zamen 12 à 15 seconden aanhielden, en vergezeld waren van een onderaardsch gedruisch; de beweging was vertikaal.

In den avond van den 22sten, omstreeks half zeven uur, hoorde men weder een onderaardsch gedruisch, doch aardschudding werd niet bespeurd. (*J. C.*)

— Een zonderling bijgeloof verontrust dezer dagen de inlandsche bevolking alhier op bedenkelijke wijze en van verschillende zijden heeft men ons verzocht daarop de aandacht te vestigen. Tot den aanbouw van grootsche werken behoort naar eene algemeen verspreide meening een aantal menschenoogen of ook menschenhoofden te worden geofferd. Ter verkrijging daarvan waren de verzamelaars dier offerande, *tjoeliek tjoeliek* genaamd, des nachts rond in de kampongs, rooven kinderen of volwassenen en steeken hun de oogen uit of slaan hun het hoofd af. Zulke *tjoeliek tjoeliek* zouden dezer dagen weder druk aan het werk zijn. De een meent dat de aanleg van een brug, de ander de oprigting der gasfabriek en een derde de opbouw eener woning van zekeren ondernemer op Buitenzorg weder de offerande vereischt, die volgens deze uit drie gantangs (kleine tonnen) met menschenoogen, volgens genen uit drie honderd menschen hoofden moet bestaan.

De eigenaar van het werk is natuurlijk degene die den last geeft en naar het meest verspreide vertelsel zou thans het gouvernement zelf het offer vorderen voor de in aanbouw zijnde bruggen. Deze gevaarlijke, voor het bestuur in de volksschatting zoo onteerende, verdichtselen, verspreiden thans hier algemeen zulk een schrik onder de bevolking, dat ieder des nachts een veilige schuilplaats zoekt, moeders hare kinderen angstig bewaken, en elks mond vol is van angstige verhalen. Wij durven niet zeker zeggen of godsdienstdweepers met min of meer gevaarlijke bedoelingen tot die praatjes hebben aanleiding gegeven, ook niet of er werkelijk boosdoeners gevonden worden, die zich aan de bedoelde wreedheden schuldig maken, (de policie moet eenige verdachten gevat maar na onderzoek weder op vrije voeten gesteld hebben) maar waar is, dat dieven van den heerschenden angst gebruik maken, om door het geroep van *tjoeliek tjoeliek* bewoners uit de huizen te jagen en dan te stelen. Sommigen veronderstellen dat de zaak van kwaadwilligen uitgaat, die tegen de gazverlichting gezind zijn, hetzij uit vrees voor de geheimzinnige nieuwigheid, hetzij uit besef dat daardoor de gelegenheid tot nachtelijke diefstallen zal verminderen. Mogt de policie aan haar even gewigtige als moeijelijke taak kunnen beantwoorden, om het gevaarlijk bijgeloof beleidvol te keer te gaan en het vertrouwen in het bestuur onder de bevolking te bevestigen! (*B. H.*)

— Bij het *Padangsche Nieuws- en Advertentieblad* is gevoegd eene bekendmaking van den Assistent-Resident aldaar aan den Handelsstand, dd. 26 Nov. jl., waarin wordt gezegd, dat van af 1e. Januarij 1862 de inkoop van Koffij in twee soorten zal geschieden, als:

In goede of superieure kwaliteit, waaronder de drooge, gave en behoorlijke kleur bezittende boonen zullen worden gerekend, en

In slechte of inferieure kwaliteit, die het restant of de natte, gebroken en een witte of zwarte kleur vertoonende boonen zal bevatten, terwijl in de pakhuizen alhier (te Padang) voor eene behoorlijke sortering een naauwkeurig toezigt zal worden uitgeoefend en zal worden gewaakt tegen alle dooreenmenging der twee soorten. (*J. B.*)

Soerabaija 6 Dec. Heden morgen om 8 uren heeft met groote plegtigheid en begunstigd door het fraaije weder op het plein voor de Missigit plaats gehad, de uitreiking der militaire Willems order 4de klasse, toegekend aan den 1sten Luitenant der Infanterie C. G. H. F. van Schendel, wegens zijne betoonden moed in het Banjermassingsche.

Nadat het geheele garnizoen geschaard stond, steeg de kolonel Andresen, omringd door zijn staf, van het paard en sprak den Hr. v. S. met luide stem in echte krijgsmanstaal op de volgende wijze aan:

„Mijnheer v. Sch. ik wensch u geluk met de onderscheiding u te beurt gevallen. De dag van heden, waarop ge in naam des konings, ten aanzien van eene menigte toeschouwers en in het bijzijn van uwe kameraden dit eereteeken ontvangt, moet de heugelijkste van uwe militaire loopbaan zijn, en kan door niets uit uw geheugen gewischt worden. Dat u aan den ridderorde daar even afgelegd, getrouw zult blijven, dat ge steeds uwen pligt als een wakker ridder zult volbrengen en uw bloed ten allen tijde voor koning en vaderland zult ten offer brengen, daar waar zulks noodig is, daarvoor is mij uw gehouden gedrag te Banjermassin een waarborg. Ik wensch u nogmaals geluk met de u te beurt gevallen onderscheiding;" daarop ontving de heer v. Sch. de ridderhand van den kolonel en van alle aanwezige ridders.

De kolonel steeg weder te paard en voerde het woord tot de officieren, ond. off. en soldaten:

„Ik behoef u niet te wijzen op dit eereteeken, wat een uwer kameraden is te beurt gevallen om u aan te moedigen; het leger toont het alle dagen, hoe het bloed en alles feil heeft, daar waar het de belangen van land en koning geldt.

„Ik behoef u niet aan te moedigen, wij weten het hoe ge allen brandt van verlangen om de regten van uwen koning te handhaven, waar zulks noodig is. Immers vertrekt een deel van ons leger ten strijde, dan doet het u leed, dat ge er zelf niet bij zijt, niet uit wangunst, maar om uwen moed voor koning en vaderland te toonen.

„Soldaten! zij uwe leus: heden ontvangt gij dit eeremetaal, morgen ik!"

Hierna werd het „*leve de Koning!*" door alle de troepen aangeheven en na een paar malen voor den nieuwen ridder gedefileerd te hebben, keerden de troepen kazernewaarts, welk voorbeeld door de vele nieuwsgierige toeschouwers werd gevolgd, die hoogst voldaan over de kernachtige toespraak van onzen geachten kolonel huiswaarts keerden, doch niet zonder eene vergelijking gemaakt te hebben tusschen de koude wijze, waarop de voor Boni gevallen kruizen werden uitgereikt op den 1sten Februarij jl. en die van heden.

7 Dec. — Heden mogen is alhier de boot van Banjermassing aangekomen, die ons weder slechte tijding heeft medegebragt.

Thans vernemen wij dat de Chef der zoo beruchte expeditie naar Tongka, op wien ieders oogen gevestigd waren, den 8sten November jl. des morgens om 12 uren na de inname van verscheidene bentings werd gewond, aan welke wonde hij een paar uren later is bezweken. De kapitein T. C. H. van Vloten, heeft dus het reeds groote getal slagtoffers met één vermeerderd.

Nog zijn bij die gelegenheid gesneuveld één sergeant majoor en een viertal Pegattanners (hulptroepen.) Het kommandement is daarop overgegaan in handen van den kapitein Chs. de Roij van Zuidewijn, die de sterke benting Tongka heeft ingenomen, welke als naar gewoonte door de brandals verlaten was. Deze benting was het hoofdkwartier van Antasarie. Hij moet er een planken huis met sirappen overdekt, in gehad hebben; dat huis was dan ook, geheel en al doorschoten en geleek wel een bloedbad.

Deze kolonne is na eene afwezigheid van bijna 2½ maand met het stoomschip Celebes te Banjermassing teruggekeerd.

De 1ste Luitenant der Infanterie A. F. Cateau van Roseveldt, onlangs bij de expeditie te Amonthaij onder den kapt. Thelen gewond, is den 28sten November jl. aan de gevolgen zijner wonde overleden. (*Soerab. Court.*)

AAN- EN UITVOER TE SAMARANG,

van den 5*den tot en met den* 12*den December* 1861.

AANVOER.

Van Batavia met de Ned. Ind. stoomboot Oenarang, kapt. *S. van Hulstijn.*

31 kn. en 1 ton kramerijen, 3 kn. sigaren-kokers, 30 kn. benzoi col. provisien, 2 kn. koperwerk, 1 wagen, 8 kn. hoeden, 1 kt. ijzerw 1 kt. zadels, 1 kt. aardewerk, 12 stoelen, 4 kn. cognac, 5 kn. reukwa 4 bn. vlieger-papier, 1 kt. medicijnen, 12 kn. en 2 pak. Bamboesw 5 kn. papier, 3 kn. zijde, 70 kn. thee, 10 bn. kurken, 22 kn. per, 6/4 pijp. en 16 kn. wijn, 15 vn. azijn, 1 kt. diversen, 6 garen en 171 col. diverse lijnwaden, *Order.*

3 bn. zakken, 8 kn. kat. goederen, 25 kn. wijn, 1 rijtuig en kn. klokken en kramerijen, *Order.* (*Uit het Entrepôt aldaar.*)

1 ks. regaal, *Order.* (*Uit het Regaal Pakhuis aldaar.*)

Van Sumanap met de Ned. Ind. bark Atiatool Barie, kapt. *Said Abdulla Bin Mohamat Alijdroos.*

240 koijangs zout, *Gouvernement.*

Van Batavia met de Ned. Ind. schoener de Haai, kapt. *Tjoe Li*

24 ks. wijn, 300 ps. steenwerk, 4 pak. was, 57 kn. benzoin, 29 harst, 100 zak. damar, 75 corgs. houtwerk, 60 pak. stokken, 200 bloempotten, 2200 ps. vensters-ruiten, 20 pik. medicijnen en 10 sigaren, *Order.*

Van Siam met de Siams. bark Kim Ing Moei, kapt. *Koh Wee.*

11 zak. ambalo-verw, 10 pik. geelhout, 7 zak. soelasie-zaad, 200 ten gezt. knuflook, 10 zak. vruchten, 5 zak. was, 1 zak laxa, 6 dendeng, 4 pik. tahoesteenen, 1 krdj. en 13 st. aardewerk, 4 thee en 1591 pik. gezt. en gedr. visch, *Order.*

UITVOER.

Naar Nederland viâ Cheribon met de Ned. brik Bantam kapt. *B. G. van den Bolck.*

1361 pik. koffij, *Dorrepaal & Co.*
138 pik. koffij, *Mac Neill & Co.*

Naar Nederland viâ Cheribon met het Ned. schip Stad Leijden, kapt. *J. C. van de Poll.*

590 bn. koffij, *Jacobson & Co.*
2 kn. zilverwerk, *van den Broek & Veeckens.*

Naar Soerabaija met de Ned. Ind. stoomboot Oenarang, kapt. *S. van Hulstijn.*

1 ks. speelgoed, *Wermuth & Co.*
1 ks. medicijnen, *Rouveroy van Nieuwaal.*
1 kt. cercassine, *J. Hijmans.*
1 kt. speelgoed, 1 trom. japon 1 trom. en 1 karpek diverse saron *Clignett.*
4 kn. manufacturen, *van Maanen & Co.*
1 pak en 1 kt. lijnwaden, 1 kt. en 31 pak. steentjes en oorkrabb *Said Makarim.*

Naar Nederland viâ Soerabaija met het Hamb. schip Deutschland, kapt. *E. Wesselhoeff.*

10,079 pik. suiker, 818 pik. koffij, 24 kn. indigo, 6250 ps. koebuffel-huiden en 8 kn. eetwaren, *Mac Neill & Co.*
1 ks. eetwaren, *J. C. Muller.*

Naar Nederland met het Ned. schip Bellatrix, kapt. *A. P. Sandberg.*

620 schuitjes tin, 3999 pik. suiker en 2983 pik. koffij, *N. H.*

Naar Singapoer en Riouw met de Ned. Ind. schoener Hap Eeng, kapt. *Kwee Tiang Owan.*

468 pik. suiker, 10 kn. afgek. koperduiten, 20 pik. koperwe 150 pik. aarde-katjang, 24 pik. tamarinde, 98 pik. rijst, 16 kod. Java tabak, 7 pik. gedr. vleesch, 1 kt. speelkaarten en 50 pik. kapoc *Tan Tiem.*
1 kt. vogelnestjes, *The Bian Hong.*
11 kod. Java sarongs en kleedjes en 4 kod. zijden plangies, *Yap To Han.*
2 kn. speelkaarten en 9 kod. sarongs en doeken, *Gezagvoerder.*

SCHEEPSBERIGTEN.

Aangekomen Schepen te Samarang.

Datum.	Vlag.	Benam.	Namen der Schepen.	Gezagvoerder.	Van	Datum.
5 Dec.	Ned.	Schip.	Stad Leijden	J. C. van de Poll	Cheribon.	4 Dec.
6 „	„	„	Anna Digna	C. Ouman	Tagal.	4 „
6 „	Ned. Ind.	Stoomschip	Oenarang	S. van Hulstijn	Batavia.	5 „
7 „	„	Bark	Atiatool Barie	Said Abdulla Bin Mohamat Alydroos.	Sumanap.	9 Nov.
7 „	Engs.	„	Nelly	W. Bell	Batavia.	5 Dec.
8 „	Ned. Ind.	Stoomschip	Palembang	H. Kramer	„	7 „
8 „	„	„	Macassar	J. C. Bierings	Soerabaija.	7 „
9 „	Siams.	Bark	Kiem Ing Bie	Koh Wee	Siam.	21 Nov.
10 „	Ned. Ind.	Schoener	de Haai	Tjoe Lian	Batavia.	5 Dec.

Vertrokken Schepen van Samarang.

Datum.	Vlag.	Benam.	Namen der Schepen.	Gezagvoerder.	Naar
Dec. 7	Ned. Ind.	Brik	Lina	J. W. Steevensz	Riouw en Singapoer.
„ 8	„	Stoomschip	Oenarang	S. van Hulstijn	Soerabaija.
„ 9	Ned.	Schip	Bellatrix	A. P. Sandberg	Batavia en Nederland.
„ 9	Hamb.	„	Deutschland	E. Wesselhoeft	Soerabaija en Nederland.
„ 10	Ned. Ind.	Stoomschip	Palembang	H. Kramer	Soerabaija.
„ 10	„	„	Macassar	J. C. Bierings	Batavia.
„ 11	„	Schoener	Anna Margaretha	Said Ibrahim Bin Achmat Sre.	Soerabaija.
„ 12	Ned.	Schip	Anna Digna	C. Ouman	Nederland.
„ 12	Ned. Ind.	Bark	Atidjatoor Rachman	C. M. van Nooijen	Batavia.

In Lading liggende Schepen te Samarang.

BVlag.	Benam.	Namen der Schepen.	Last.	Gezagvoerder.	Bestemming.	Agenten.
Ned.	Bark	Theodora Machtilda	252½	D. Boelhouwer	Nederland	Mac Neill & Co.
„	„	Johanna Maria	254	P. J. Dam	„	Dorrepaal & Co.
„	„	Zwerver	380	B. F. Franzen	„	„
„	„	Rijnbrandt	173	P. F. Lange	„	„
Pruis.	„	Prins Regent	221	F. Fischer	„	Jacobson & Co.
Hamb.	Schip	Cecilia	220½	F. W. Larson	„	v/d. Broek & Veecke
Eng.	Bark	Nellij	203	W. Bell	„	Mac Neill & Co.
Siams.	„	Kim Ing Bie	50	Koh Wee		Gezagvoerder.
Ned. Ind.	„	Java	332	F. J. Walter		„
„	Schoener	l'Union	94	G. Schuit		„
„	Bark	Atiatool Barie	173	Said Abd. B. Moh. Alijdroos.		„
„	Schoener	de Haai	25	Tjoe Liong	Batavia	„

Van elk ongeteekend artikel in het Samarangsch Advertentie-Blad voorkomende, hetwelk geen bloote nieuwstijding of aankondiging bevat, is de schrijver voor de wet J. H. DE GROOT.

Gedrukt en Uitgegeven bij deGroot, Kolff & Co., Samarang.